

DOMOLJUB

Glasiló Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Krščanski starši — na noge!

Čudne stvari se dogajajo v naši državi. Dasi imamo slovesno potrjene vse naše tosedanje postave in uredbe dotlej, dokler nam ustavotvorna skupščina ne da nove ustave in dasi je ta skupščina ravnokar zbrana, da izvrši svojo nalogo — nam vendar prihajajo od zgoraj ukazi, ki na globoko izpreminjajo doseganje stanje. Že svoj čas je bil izdal minister Pribičević naredbo, s katero je hotel sokolstvo uradnim potom uvesti v šole. A tedanji enoglasni odpor krščanskega in posebno katoliškega ljudstva je svobodomiselnemu krmarju poučil, da bi jih ljudstvo vrglo čez krov, ako bi hoteli krmariti v to smer in šolo sploh razkristjaniti. Zato so tedaj popustili in pameten človek je moral pričakovati, da ne bodo tako zlepa več hoteli izzivati ljudstva. Pa v naši državi se pač vlada ravno nasprotno, nego zahteva pamet. Tako sta prav te dni zagledali beli dan dve okrožnici višjega šolskega sveta za Slovenijo, ki oživljata bivšo Pribičevićevo naredbo o sokolstvu in določata:

Po vseh šolah se mora gojiti sokolska misel. V ta namen morajo dajati šol svoje telovadnice in telovadno orodje sokolskim društvom, ki obojega nimajo, na razpolago. Kjer je pa šola brez telovadnice in orodja, pač pa ima oboje na razpolago krajevno sokolsko društvo, tam naj pa šola telovadi v sokolski telovadnici. Kadar za telovadbo ni prilike, morajo učitelji otrokom razlagati pomen sokolstva.

Nič manj in nič več: vzpoja naše mladine naj se poslej že v ljudski šoli na uradni ukaz vrši v zmyslu sokolstva in njegovih ciljev. A kaj hoče sokolstvo? Vsi ve-

mo, da pozna sokolstvo pri nas doma samo dve misli, dva ideala: narodnost in svoboda — svoboda od vere in cerkve. Češki Sokol, ki daje smer vsemu ostalemu sokolstvu, je že velikokrat slovesno izpovedal, da je vodilna misel sokolstva — poleg narodne — svobodomiselnost. Češke sokolske organizacije korakajo na čelu vsem protiverskim in proticerkvenim delom in gibanjem na Češkem, Moravskem in posebno na Slovaškem. Ne strašijo se pri tem najsurovejših bogoskrunstev. Da slovenski Sokol v vsakem oziru zvesto hodi po stopinjah češkega Sokola, je celemu svetu očito dejstvo.

Sedaj vprašajmo: ali je vse slovensko ljudstvo s sokolstvom enega mišljenja? Vendar ne! In če se pri tem ne sklicujemo na ničesar drugega, nego na izid zadnjih volitev v konstituanto. (Tu naj si izprašajo malo vest tisti volilci krščanskega prepričanja, ki iz manj važnih razlogov niso šli voliti!) Kako in kdo se more sedaj predrzniti, da preko volje starišev povede deco potom javne ljudske šole v sokolski tabor?! In če se najde tak predrznež — ali naj v tej svoji nakani uspe? Nikdar!

Krščanski stariši, vi ste roditelji in redniki svojih otrok, vi ste odgovorni za njihov časi in večni blagor. Ali boste komurkoli pustili, da vam vašo deco ukrade in izpridi? Tega ne smete in ne boste! Skupaj, slovenski krščanski starši, dvignite se in zberite na silen tabor, na katerem zakličite vsem, ki bi se hoteli dotakniti krščanske vzgoje vaše dece: Roko proč!

bi bilo lahko marsikaj drugače. Tako bo pa precej on kriv, če avtonomisti ne bi mogli doseči, kar hočejo.

Ker naši poslanci niso smeli glasovati, ker niso prisegli, so liberalci in samostojni in radikalci in socialdemokrati sami sprejeli poslovnik in prisego. Z ozirom na to so v petek prisegli komunisti, v soboto pa je v imenu Jugoslovanskega kluba vstal hrvatski poslanec Barić ter izjavil:

»Ob početku sestanka konstituante smo protestirali proti začasnemu poslov-

niku, ki je bil formalno nezakonitim potom brez sodelovanja bivšega narodnega predstavništva odnosno brez po njem delegiranega odbora oktroiran od vlade dr. Vesnića. Povodom konstituiranja ustavotvorne skupščine bi imeli pričeti z delom za ustavo, ki se je že moralo vršiti po reakcionarnih predpisih poslovnika. Tedaj smo podali izjavo, v kateri smo predlagali, da se naj takoj izvoli odbor za izpremembo poslovnika, ker bi drugače ne mogli sodelovati pri delu konstituante, vsled česar naravno nismo mogli položiti zahtevane prisege. Ukrepi, ki jih je podzvel proti nam predsednik konstituante, kakor uničenje imunitete in vseh drugih pravic, združenih s poslanskimi mandati, niso bili samo proti svobodi in zakonu, temveč so bili tudi očito kršenje najprimitivnejših pojmov parlamentarizma. Taki ukrepi predsednika konstituante se ne bi smeli uporabiti napram poslancem. Nič bolj liberalna se ni pokazala parlamentarna večina, ki je izključila nezaprisežene skupine protipostavno iz odbora za izpremembo poslovnika. Vsi ti ukrepi so imeli za posledico samo to, da so vsled pomanjkanja dovoljnega števila članov v liberalnem pogledu ostala žalibog neizpremenjena v poslovniku določila o prisegi, kakor tudi določila o kvalificirani večini, s čemur so velike parlamentarne skupine manifestirale svojo namero, da predlože ustavo, ki ne bo zadovoljila večine našega naroda, zlasti ne večine Hrvatov in Slovencev. Dasi še vedno stojimo na stališču, da bi se mogla prisega v ustavotvorni skupščini zahtevati šele po sprejetju ustave, smo se vendar odločili, da to prisego položimo iz naslednjih razlogov:

1. Ker hočemo s tem sebi omogočiti parlamentarni boj, v katerem hočemo dokazati pravilnost našega stališča.

2. Ker bi drugače morali opustiti vsako sodelovanje v konstitnanti ter se ne bi oddolžili volji onega dela našega naroda, ki nas je poslal semkaj, da branimo njegove politične pravice in interese.

Naj misli večina o svoji sedanjí večini, kar hoče, naj ona magari s silo orožja izvede ustavo proti volji Hrvatov in Slovencev, eno ne sme in ne more pozabiti, da se samo z ustvaritvijo garancij more konsolidirati naše notranje državno živ-

Prisega.

Ko so samostojni in socialdemokrati pomagali liberalcem in Velesrbom kovati poslovnik in prisego, so se naši poslanci z vso silo borili proti tej nameri. Toda le mušmani in hrvatski Narodni klub je stal Jugoslovanskemu klubu ob strani. Najhujše so se vlekli za prisego ravno samostojneži in socialdemokrati. Radić pa je ostal v Zagrebu in ne bo sodeloval v konstituanti. Če bi bil Radić prišel v Beograd,

ljenje in njegova odporna moč napram zunanjosti, ki ju more utrditi le sporazum ali vsaj pameten kompromis stvari med vsemi političnimi strankami, ki stoje na stališču državnega edinstva in državne nedejivosti države SHS, ki jo želimo urediti popolnoma z državljansko in iskreno ravnopravnostjo vseh treh plemen našega troimenega naroda.*

Nato je podal podobno izjavo v imenu hrvatskega Narodnega kluba poslanec

Drinković. V teku njegovega govora je prišlo do takih nemirov, da se je seja morala prekiniti. Nato so poslanci položili prisego.

Naši poslanci so prisegli prisiljeni, če sploh hočejo za ljudstvo kaj narediti. Samostojneži pa so pomagali tistim, ki delajo ljudstvu silo, in metali polena v hrbet tistim, ki se bore za pravice ljudstva!

To si bo naše ljudstvo zapomnilo.

Pastirski list.

Vernikom za pouk v novem letu.

Vsem ljubim vernikom pozdrav in blagoslov!

Kadarkoli se ozrem na dogodke minulega leta, posebno na dolgotrajne volivne borbe za ustavotvorno skupščino in jih premišlujem, vidim, koliko nevarnosti je v vsem tem tudi za versko življenje dragih mojih vernikov.

Ni čuda, če slišim trditve, da vas je precejšnje število precej zbeganih! Dokaz za to so volitve in veliko število glasov, oddanih Bogu sovražnim strankam, n. pr. socialnim demokratom nad osem tisoč in nesrečnim komunistom nad deset tisoč glasov.

Ne morem misliti, da bi bili glasovali za socialne demokrate, ali celo za komuniste iz prepričanja. Ne, tako globoko v zmoti niste mogli zabresti vi, moji mili slovenski možje in mladeniči. Mislim, da vas je premotila ona vsestranska nezadovoljnost, ki se nas je vseh lotila; mislim, da so vas premamili spretni govorniki in lažnivci časopisi, ki so se vam od vseh strani vsiljevali.

Ker bi pa ta vaša zmedenost mogla imeti usodne posledice za nas vse, za naše versko prepričanje in versko življenje, sem sklenil podati vam točen pouk, po katerem boste mogli prav presojati časopise, govore in prizadevanja raznih strank, v katere smo Slovenci razcepljeni. Poslušajte!

I.

Da bomo mogli verske trditve raznih strank točno presojati, si moramo oskrbeti pravo merilo. To nam pa podajo tri nepobitne, zares dokazane resnice. In te so?

Gotovo je, da je oseben, vsemogočen Bog, ki je ustvaril nebo in zemljo. Kočar bi napačna vednost zmotila in bi po nesreči trdil, da ni Boga, ta ne bi mogel povedati, odkod svet, ki nas obdaja, odkod življenje na zemlji, odkod človek, njegov razum in njegova prosta volja.

Drugič je gotovo, da je Gospod Jezus Kristus pravi Bog, ki se je učlovečil zato, da prinese svetu izgubljeno resnico, da človeka spravi z Bogom in mu pokaže pot do srečne večnosti. Kdor bi to dokazano zgodovinsko resnico tajil, naj nam pove, odkod Gospodov prevzvišeni in neovržno resnični nauk, odkod njegovi zgodovinski dokazani čudeži, odkod njegovo že naprej večkrat napovedano vstajenje od mrtvih, odkod vsa prerokovanja, ki so se nad njim izpolnila? Odtod pa sledi, da se mora okleniti Gospoda, kdor hoče vedeti za gotovo, kaj je Bog, kaj večnost, kaj človek in njegovo življenje. Kdor se ne oklene Gospoda, ki je večna Resnica, zaide v zmoti v vprašanih, ki odločujejo za čas in za večnost.

Tretjič je gotovo, da je Jezus nadaljevanje svojega dela izročil sveti Cerkev, ki jo vodijo papež in škofje, kot nasledniki svetega Petra in apostolov. Zbranim apostolom s Petrom na čelu je Gospod naložil dolžnost in podelil pravico, da v njegovem imenu uče vse narode, tih po sv. krstu sprejemajo v njegovo Cerkev in jim oznanjajo voljo božjo, po kateri naj se ravna vse naše življenje. To je zgodovinsko dejstvo, katerega nikdo ne more zabrisati. Pa je tudi sreča za nas. Sedaj natančno vemo, kam naj se obrnemo, da bomo prav za gotovo in popolnoma zanesljivo spoznali, ne da se bali zmoti, po katerih naukih moramo uravnati vse svoje notranje, domače in javno

življenje. To velja za vse ljudi, tudi za učene, visoke in bogate.

Kako dobro je Bog za nas poskrbel! Sedaj vemo: kar o verskem in nravnem, čednostnem življenju uči sv. oče papež, kot poglavar vse Cerkve, kar uče z njim združeni škofje sami in po podložnih duhovnih pastirjih, je resnično, je nezmotno. V tem oziru smo prav vsi odvisni od učeče Cerkve, odvisni od duhovnika. O srečna odvisnost v večnih zadevah, v katerih se ljudje tako lahko motijo, posebno kadar jim strasti podžigajo voljo in potemnjujejo razum!

Kam pa naj bi se obrnili v teh prevažnih večnih zadevah, ko bi nam ne bil sam božji Sin dan Cerkve in duhovnikov, ki nas v njegovem imenu poučujejo v vseh resnicah in nam kažejo pot življenja, kakor jih je On poblastil in poslal? Ali k svetnim sodnikom, k učenim profesorjem, k zdravnikom, ali h komu drugemu? Pa saj vsi ti razni stanovi sami potrebujejo sv. Cerkve, škofov in duhovnikov, ako hočejo spoznati resnico, in sploh, ako se hočejo poučiti o vsem, kaj naj store, ako hočejo doseči svoj zadnji namen.

O srečna in za vse ljudi brez izjeme potrebna odvisnost od Jezusa po učeči Cerkvi, po škofih in duhovnikih, namreč odvisnost v verskih in nravnih vprašanih, ki so odločilna za življenje skozi časnost in večnost! Ne razumem, kako more nekaterim ta sveta in za vse dostojna odvisnost presedati. Ali je sramotno, ako smo glede na zdravje odvisni od zdravnikov, glede na naše pravice odvisni od sodnikov, glede na naše posvetno znanje odvisni od učiteljev? In sramota naj bo odvisnost od rimskega papeža, od škofov in duhovnikov glede na najbolj važna vprašanja o pravem življenju za časnost in večnost?!

Na temelju teh neovrgljivih trditve vas vprašam, kako boste presojali klic proti klerikalizmu in vabilo in zahteve po neodvisnosti od farovške gospode in trditve o rimskem poglavarju popolnoma strelil Grozno! S porogljivo besedo »klerikaizem«, z roganjem zoper farovško gospodo, so vas trgali od Boga, od Jezusa, od Cerkve, od resnice, od poti večnega življenja oni nesrečni možje, ki so sami zatajili Boga in resnico, pa vsi zmedeni tavajo po tminah zmoti. Ali pojdeti za njimi?

II.

Na tem temelju preudarimo še nekaj posebnih naukov, da boste mamila raznih strank mogli presojati in pravi luči in jih obsoditi, kakor zaslužijo.

Prvi nauk je, da mora vsaka država priznati Cerkev, dopustiti ji vsa prostost, da more vršiti vse svoje od Boga ji dane naloge. Priznati mora vrhovnega poglavarja Cerkve, priznati njegovo pravico, da svobodno vlada Cerkev ter svobodno s škofi občuje; priznati mora škofe in vse njih pravice, posebno pravico izobraževati duhovnike in izobražene pošiljati v duhovno pastirstvo, v katerem naj brez ovire vrše vse svoje od Boga jim naložene dolžnosti v cerkve, v šoli, med verniki; priznati mora cerkvene redove in njihovo delovanje; pomagati mora Cerkvi za vse njene življenjske potrebe.

Drugič uči Cerkev spoštovanje do države, nih oblasti in pokorščino do njih. Ker je Bog človeka tako ustvaril, da ne more sam za se brez drugih živeti, ampak da je družaben, sledi odtod, da ima človek dolžnosti in pravico združevati se in si z združenimi močmi prizadevati za dosego vseh življenjskih nalog in namenov. Taka potrebna družba je tudi država. Ker pa družba ne more živeti in namenu primerno delovati, ako nima poglavarja, ki jo vodi in ji zapoveduje in ki ga mora vsestrano ubogati, zato uči Cerkev, da ima poglavar družbe, torej tudi poglavar države, oblast zapovedovati od Boga, Stvarnika naše družabne narave. Naj bo poglavar države cesar ali kralj ali izvoljen predsednik, oblast, ki jo vrši in kateri se mi podvržemo, je končno od Boga. Zato je pa poglavar dolžan skrbeti za vse ljudi, za vse stanove, za vse potrebe v državi, in sicer v soglasju za vsako svojo zapoved. Kajne, ker je tako, smo mi, ubogajoč poglavarja, prav za prav Bogu pokorni in zato trdim, da je taka pokorščina za nas primerna in častna, ker ne ubogam človeka, ki do mene pravic nima, ampak ubogam Boga, od katerega imam vse in ki je kot Stvarnik moj najvišji neomejeni Gospodar.

Ker smo v izobrazbi močno napredovali, se pač spodobi, da se udeležujemo pri sestavljanju postav za naše državno življenje. Vlada je pred Bogom dolžan, skrbeti za pravice, korist in napredek nas vseh. Odkod pa naj izve, kaj je za vse najbolj koristno? Najbolje je, da popraša ljudstvo, ki naj mu svoje želje sporoči po svoji svobodno izbranih predstavnikih. Ti predstavniki imajo pred Bogom sveto dolžnost, da se res prizadevajo spoznati korist in pravice ljudstva in da temu primerne postave predložijo. Gorje jim, ko bi le na korist ene stranke gledali in morda celo podkupljeni le za njo svojo moč rabili! Ker pa mi predstavniki volimo, da po njih delamo postave, smo pa tudi mi odgovorni, kakšne postave se bodo poglavarju predložile: ali pravične ali krivične, ali v soglasju z voljo večnega Boga ali proti njemu in proti njegovi volji.

O kako lahko bi živeli, ko bi bili poglavarji in ljudstva prežeti od teh edino pravih resnic, in bi po njih uravnavali vse svoje državno življenje!

Tretjič uči Cerkev svetost in nedotakljivost zasebne lastnine. Sedma zapoved božja jo varuje. Kar je moje, mi ne sme nikdo škodovati ali celo vzeti. V prizadevanju za lastnino me ne sme nikdo krivično ovirati, ali me goljufati. Sviri pa sam Gospod po Cerkvi pred prevelikim bogastvom in blagruje one, ki so siromaki v duhu, namreč ki siromaštvo potrpežljivo nosijo, ali na bogastvo nimajo navezanega srca. Najboljše je srednje blagostanje, ker preveliko bogastvo zapelje v Boga zopno ošabnost in v grešno uživanje, preveliko siromaštvo je pa tudi vir premožnih hudobij. Cerkev uči, da ima premoženje družabne dolžnosti. Kdor ima več nad potrebo, naj skrbi za razne potrebe svojega bližnjega, naj daje siromakom, naj podpira koristne družbe, naj obilneje prispeva za splošne koristne naprave, naj skrbi za cerkve in za lepoto službe božje.

V smislu naravnega, torej božjega prava bi bilo, da bi bilo blagostanje splošno, torej premoženje tako porazdeljeno, da bi večina vse družine dosti lahko izhajala. Zato mora država gospodarstvo v tem smislu voditi. Krivične pa bi bile take uredbe v državi, po katerih bi se premoženje kopičilo le pri nekaterih osebah in zavodih, drugi premožni pa bi stradali in trpeli vse nadloge, da se premoženjske razmere vsaj nekoliko izravnajo. Tiste, ki imajo mnogo preveč, bi mogla država s pravičnimi postavami prisiliti, da proti primerni odškodnini del posestva odstopijo onim, ki ga nimajo. Ako se kaka velika podjetja vodijo kvarno a splošno blaginjo, bi se moglo po postavi določiti, da se podjetje proti odškodnini posestnika podružabi in pride uprava v roke občekoristne zadruga, občine, dežele ali države.

Take in slične izpremembe v premoženjskih zadevah bi radi splošne koristi mogla določiti državna oblast po natančnem, vsestransko pravičnem posvetovanju narodnih pred-

stavnikov. In sploh bi se morale take postavne skleniti, da bi bilo mogoče premoženje, njegove pridelke in izdelke polagoma tako porazdeliti, da bi jih bilo kar mogoče mnogo deležni. Vse to se pa more mirno uravnati le polagoma v daljši vrsti let.

Medtem mora pa država ustanavljati, ali vsaj podpirati vse tiste splošno koristne naprave, n. pr. vsakovrstne zadruga in strokovne zveze, in ustvarjati zakone, kakor jih potrebuje delavski, kmetski, obrtni, trgovski stan a svoj upravičen napredek. Po tem potu bi se preprečilo preogromno, splošno škodljivo bogastvo in pregrozno, tudi splošno škodljivo siromastvo.

Cetrtili uči Cerkev o zakonski zvezi, da veljavno sklenjene ne more nikdo razdreti razen smrti, da si morata mož in žena biti do smrti popolnoma zvesta in izvrševati svoje dolžnosti po namenu sv. zakona. Da bodo zakonski te svete dolžnosti mogli izpolnjevati, jim je Gospod po zakramentu sv. zakona pripravil posebnih milostnih pomoči. Ker je pa zakonska zveza zakrament, ima edino le sv. Cerkev pravico določevati vse, kar je potrebno za veljavnost zakona. Zato moramo v imenu Cerkev zahtevati, da država prizna Cerkvi vse pravice do urejanja sv. zakona, sebi pa pridržuje le pravico urejati zunanje rodbinske razmere zakonskih.

Le na temelju teh nauk je mogoče spodobno družinsko življenje in je zagotovljena prava vzgoja otrok. Gorje pa človeškemu rodu, ako bi obveljali nauki o razporoki ali celo nauki o svobodni ljubezni! Razpasla bi se najhujša spolna strast, družinsko življenje bi razpadlo, vzgoja otrok bi bila onemogočena, krščanske čednosti bi bile zavržene, pot v časnino večno pogubljenje odprta.

Dodam naj še točko o šoli. Krščanski starši imate pravico in dolžnost pred Bogom, da zahtevate, naj šola ničesar ne uči, kar bi bilo zoper vaše svete versko prepričanje, in naj se v šoli vzgajajo otroci v krščanskem duhu. Zato naj bo v šoli križ, naj otroci pred poukom in po pouku molijo, naj se jim ne podira prejemanje sv. zakramentov, naj bo učitelj otrokom vzoren vzgled vernega, krščanskega življenja. Ali naj se vaši otroci v šoli uče zmot, ali naj se jim v srce zasajajo verski dvomi, mržnja do duhovnikov, zaničevanje krščanskega življenja, ali naj jih šola uči razbrzdanosti in brezbožnosti? Kajne, taka šola bi gazila vaše najbolj svete pravice in dolžnosti. Bog nas varuj postav za tako protikrščansko šolo! Take postavne bi bile pred Bogom neveljavne in ne bi jih smeli izpolnjevati.

III.

Te vam sicer znane nauke sem vam podeljal v spomin, ker se nasprotne zmote tako širijo po naši domovini, da, po celem svetu. Širijo se pa posebno po dvojni poti.

Prva pot so časopisi. Koliko časopisov je zadnjih par let prišlo na dan! Ko bi bili dobri in vam v pouk za dušne in telesne potrebe, bi se jih veselili. Toda tako dobri in zadostno zanesljivi so samo tisti, urejevani v krščanskem smislu. Ti res žele pospeševati korist vseh stanov, kar jih je v človeški družbi. Prizadevajo se, da bi vsa pretežka politična, in posebno gospodarska in socialna vprašanja reševali v luči večnih resnic. Državo, državno in javno življenje hočejo utemeljiti na večno resničnih načelih nauka Jezusovega. Saj vedo, da bo zdravo le ono državno in družabno življenje, ki se ujema z resničnimi razmerami človeka do Boga in ljudi ter njihovih stanov med seboj. Ne rečem pa, da bi bili ti listi brez vsake hibe, brez vsake pomanjkljivosti. Toda prepričan sem, da vas vedoma ne bodo v zmot zapeljali. Zato vam edino te liste priporočim, da jih naročite, kupujete in čitate.

Kaj pa nasprotni listi? Ob času volivnega boja sem vse čital, da jih spoznam. In prežalostnega srca moram o njih trditi, da kar mogoče zmot in da večkrat kar vedoma neresnico govore. Znajo pa tako prekanjeno pisati, da postavi v nevarno svoje versko prepričanje in svoje krščansko življenje vsakdo, kdor jih redno kupuje in prebira. Nevarni so zato, ker za se uporabljajo najhujše človeške strasti, po katerih upajo verne svoje naročnike in čit-

tatelje privabiti v svoj tabor in jim priljubiti svoje zmote.

Posmehovanja in zasramovanja se vsakdo boji. Posmeh in zasramovanje so pa ravno ona najbolj navadna sredstva, s katerimi vas nameravajo zbegati in odtrgati od Boga, od Jezusa in Cerkev. Ni jim prav, da bi duhovnikom zaupate, jih poslušate in se jih oklepate. To sveto zvezo bi radi razdrili in vas od duhovnikov odtrgali, pa nase privezali. In kako postopajo? O duhovnikih zaničljivo pišejo in jim očitajo vse mogoče grdobije, da bi se jih vsi sramovali. Vdanost Bogu, Cerkvi in duhovnikom imenujejo »sramotno sužnost«; vzgojo v naukih svete vere nazivljajo »vzgojo za slepo pokorščino do Boga, do Cerkev in božjih služabnikov«; nauk, da je vsaka oblast od Boga, zasmehujejo; krščansko izobraževalno delo nazivajo »prizadevanje, da bi ljudstvo ostalo v nevednosti«.

Vedoma lažejo, da smo duhovniki vojske krivi, ko vendar že natanko vemo, odkod vojska. Kot hudo pogreško nam očitajo, da smo oddali zvonove in da smo priporočali vojno posojilo, dobro vedoč, da bodo s temi očitki vas prav gotovo zoper nas nahujskali. Pa kakaj smo zvonove dali? Škofje smo se dolgo časa branili, hodili smo v zadevi zvonov osebnost k vojaškim poglavarstvom, dva kardinala sta šla v imenu vseh celo k bivšemu cesarju Karlu. Toda vse je bilo brezuspešno. Prišlo je povelje, da nam bodo zvonove vzeli s silo. In vojno posojilo? Ali se tudi to vse ni vršilo pod silnim pritiskom državnih oblasti?

Najbolj bridko pa mene in vse nas duhovnike zadene satanska trditev: »duhovnom ne verujte, vsi vam lažejo, vas goljufajo«. Torej je vse laž, kakoli vam pridigujemo o Bogu, o Gospodu Jezusu, o Mariji, o odrešenju, o Cerkvi, o sv. zakramentih, o neumrjivosti duše, o smrti, o sodbi, o večnosti! Grozno! V teh najbolj svetih zadevah, ko gre za častnost in večnost, naj vam mi lažemo? Lagali naj bi bili torej in še lažejo vsi papeži, vsi škofje, vsi duhovniki in redovniki skozi celih devetnajststo let! Lagali naj bi bili vsi misijonarji, ki so zapustili domovino in mirno življenje ter odšli oznanjevat Jezusa in krščansko omiko med divje narode po Ameriki, Afriki in Aziji! Lagali naj bi bili vsi oni, ki so bili za svojo vero v Gospoda preganjani, v ječe zaprti, bičani, mučeni, umorjeni! Lažejo naj učeni škofje in duhovni, ki pišejo znanstvene knjige in so priznani izvrstni profesorji na najvišjih šolah po vsem svetu. In vsa visoka evropska omika, znanstvena in umetnostna, naj bi bila sad grdih laži in predrznih goljufij! Vprašam vas, je li mogoče, da smo kar vsi duhovniki skozi 19 stoletij tako grdi lažniki, tako nesramni goljufi, tako nizkotni ljudje? In vendar koliko je mož, mladeničev, žena, deklet, celo otrok, ki taka strašna obrekovanja verjamejo in zatrjujejo, rekoč: »Duhovnom ne verjamem nič več, saj vsi lažejo in goljufajo!«

Kajne, sovražniki božji dosegaajo svoj namen. Pozna se pa pohujšanje posebno po mestih, kjer so nesramni in obrekliivi časopisi najbolj razširjeni in jih mladi in stari obojega spola radi kupujejo, hlastno bero ter si z najbolj nevarnim strupom napolnjujejo um in voljo. Ni čuda, ako takih ljudi potem ni v cerkev, ako nedelje vedno manj praznujejo, ako svetih zakramentov premnogi ne prejemajo, ako nesramnost nobenih meja več ne pozna.

Predragi moji verniki! Ali boste te vreste časopise kupovali, naročevali, čitali? Ali hočete tudi vi zastripiti sebe in svojo družino? Ali hočete tudi vi v zmote, hočete zavreči našega Gospoda Jezusa in tajiti samega Boga, Stvarnika nebes in zemlje? Bog vas te nesreče obvaruj! Obvaroval vas bo, ako ne boste sami v nesrečo hiteli s tem, da take časnike kupujete in čitate. Ako sam v ogenj skočim, te Gospod ne bo čudežno iz njega izvlekel. In še eno vprašanje: ali nas svojih duhovnih očetov ne boste branili? Pomislite vso to zadevo pred vsevednim Bogom!

Druga pot, po kateri se širijo med vas verske zmote, so nasprotne stranke in njihova društva. Glavne stranke so komunisti, socialni demokrati in pa liberalci, ki so to ime zavrgli ter se imenujejo demokrate. Te stranke in njihova

društva imajo svoje načrte in naklepe, ki se ujemaajo z njihovimi bogamrzkimi načeli.

Liberalni demokrate, vsaj njihovi voditelji, tajé Boga, zametujejo Gospoda Jezusa in zaničujejo sv. Cerkev. V tem sovraštvu jih prekajajo socialni demokrati, še bolj pa komunisti. No, o liberalnih demokratih ne bom govoril, saj izumirajo. Pač pa naj vam nekoliko opišem socialne demokrate in komuniste.

Imenujejo se proletarce in proglašajo nasilno proletarsko nadvlado nad vsemi drugimi stanov. Pa kako bodo to nadvlado v roke dobili? Ena njihova struja hoče to doseči s političnim bojem. Prizadevajo se, da bi pri volitvah dobili večino. Ko bodo imeli večino v zbornici, bodo pa postavte dajali popolnoma po svojih načelih, jih s silo uveljavili in si s silo podvrgli vse druge stanov. Druga struja pa hoče prekucijo in krvave upore; pobije naj se vsakdo, kdor bi jim le količkaj nasprotoval. Poizkuse vidimo po vseh državah. Na Ruskem pa že vladajo. Nekaj mož ima v rokah vso oblast, vse vojske in orožnike, pa vse druge strahujejo, jim ropajo premoženje, požigajo hiše in jih samovoljno moré. Posebno sovražijo in na smrt obsojajo duhovnike, katoliške in pravoslavne.

Socialisti, posebno pa komunisti ne priznajo osebnih lastninskih pravic. Nikar pa ne mislite, da bodo posestva med ljudi porazdelili, da bi potem imeli vsi enake deleže. O ne! Ampak tako hočejo, da naj nikdo nima osebnih lastnine. Vse njive, vsi travniki in gozdi, vse tovarne in naprave, vse živali in vsa orodja naj bodo skupna lastnina. Načelniki bi delo določevali in zapovedovali, kaj naj vsakdo dela. Izdelki in pridelki tvojega truda tudi ne bi bili tvoji, marveč skupni, da bi se v skladiščih hranili. Zopet bi jih načelniki delili. Le oni bi tudi določili, kaj bi potrebovali ti za se in za družino. Ali ti je to všeč? In ker bi v taki državi ne priznavali Boga, bi tudi ne bile višje odgovornosti, bi ne bilo vesti. Kjer pa ni vesti, tam vlada strast, sebičnost, pohlepnost! Koliko bi bilo goljufij! Na Ruskem je država deloma po teh načelih urejena. In kaj vidimo? Načelniki vladajo s silo, podložnike zatirajo, nezadovoljne pobijajo.

Socialisti, posebno pa komunisti ne poznajo zakona v krščanskem smislu, ker ne poznajo zakramentov. Nekateri dopuščajo, naj se mladenič in dekle vzameta v zvezo, ki jo pa moreta poljubno razdreti in zopet novo zvezo skleniti. Drugi pa oznanjajo pristo ljubezen: naj se spola združujeta poljubno, kakor je pri živali navada. In otroci? Naj bodo za otroke posebni zavodi, kjer naj se vsi, fantiči in deklice, vzgajajo skupno. Družinskega življenja ni; ampak odrasli naj imajo skupne spalnice in obednice, kjer naj se shajajo za počitek in odhijaj. Taka bi bila komunistična družba: brez ljubezni, brez družine, brez blažilnih nraavnih zapovedi. Seveda taka družba še ni nikjer izpeljana, morda deloma samo na Ruskem. Vendar bi se po naukih in naklepih komunistov moralo tako dogoditi. Ali vam bi bilo tako življenje všeč?

Glejte, kar sem vam povedal, je le meglena slika življenja v državi, kakor jo nameravajo socialisti in komunisti. Kajne, pač niste mislili, v kak prepad vodi socializem in komunizem! Podal sem vam to sliko zato, ker sem o priliki volitev spoznal, da so socialisti dobili, kakor sem omenil v početku, vstevši Ljubljano, nad osem tisoč in komunisti nad deset tisoč glasov samo v naši škofiji! Tolaži me samo prepričanje, da so dotični možje in mladeniči tako glasovali zmoten in zbegani in se po večini gotovo že kesajo.

(Konec sledi.)

Šolskim oblastem.

Čudne razmere vladajo med učitelstvom. Kmetje ne moremo več mirno gledati tega početja. Učitelj ali pa učiteljica pride pogledat kraj službovanja. Pogleda ga in odide in se več ne povrne. Učitelji si po nekaterih šolah samovoljno podaljšujejo počitnice, Marsikdo, ki se mu ne

ljubi učiti, gre k zdravniku po spričevalo, da je bolan, pa dobi dopust. Radi takih morajo celo resno bolni učitelji trpeti zaničevanje med ljudstvom.

Šolska oblast pa gEDA oddaleč to samovoljno ravnanje svojih podložnikov in se ne gane. Boji se jih. Drugače si ne moremo razlagati njenega ravnanja.

Na nas kmete pritiska vse drugače. Če otrok zamudi par ur šole, že nam gospodje pri okrajnem šolskem svetu nalože kazen: 10, 20, 30 40 in še več kron. In to samo za par ur! Če pa učitelj noče v službo, so pa otroci lahko cele tedne in mesece brez pouka, pa zato uporna moč ne plača niti vinarja, niti dinarja.

To so po našem mnenju bolj turške kakor pa jugoslovanske razmere. In če bo šlo po tem potu dalje, bo SHS kmalu ena najbolj nazadnjaških držav po krivdi »naprednega« učiteljstva.

Mi kmetje vemo, da so mnogi kraji, kjer so šole, res bolj malo mikavni, odljudni, pustji, brez zabave, brez razvedrila, oddaljeni od železnice in sploh od prometnih želez. Toda vprašamo: Ali pride učitelj v službo iskat razvedrila ali dela, zabave ali truda? Pri današnjih plačah si tudi lahko pa vsi učitelji malo književnega razvedrila.

Prav bi tudi bilo, da bi se šolska oblast ozirala na tako učiteljstvo, če po nekaj suženjih letih zaprosi za službo v kakem bolj prometnem kraju. Naj se ne gleda na takega, češ, »hribovec« je, naj ostane v hribih. Mi smo prepričani, da je tak človek zares učitelj, iz poklica učitelj, sicer bi ne vstrajal toliko časa v hribovskih, odljudenih krajih.

Ravno tako naj pa šolska oblast strogo kaznuje vsako uporno učno moč, ki ne gre tja, kamor jo pošlejo predstojniki. Tak človek sploh ne spada več med učiteljstvo, izgubi naj sploh pravico do učiteljske službe, pa naj si drugo išče vsakdanjega kruha.

Tako sodimo mi, kmetje. Čeprav nam je g. Pribičević odrekel besedo pri šoli, vseeno hočemo povedati svoje mnenje, dokler bomo plačevali davek za šole in pa za učiteljske plače in dokler nas bo šolska oblast privijala s kaznimi radi malenkostnih zamud naših otrok. Kmet.

Koledarček JKZ.

Člani in članice Kmetске zveze, vsa naši somišljeniki, ali ste ga že naročili? Če še niste, hitite, da zaloge ne poide. Tajništvo Kmetске zveze ima le še nekaj izvodov na razpolago. Vsak naš kmet, vsaka kmetica pa mora imeti ta koledarček. Tu boš našel zbrana vsa pojasnila o pošt-nih in kolkovnih pristobinah, različne račune iz stare v novo mero in narobe, naj-potrebnejše podatke za živinorejo itd.

Poleg tega pa vsebuje koledarček prav poljudno začitane vse panoge našega gos-podarskega življenja.

Anton Pevec je poljubno očrtal »Smer-nice slovenskega kmetijstva«, »Krmljenje govedi in prašičev«, »Domače mlekar-stvo«, »Krava v šoli«, »Postavne določbe glede jamstva pri kupčijah z živino«.

Sadjarski nadzornik M. Humek je v član-ku »Ne samo saditi, ampak tudi gojiti«, pokazal glavne naše sadjereje in nas po-učil, kako naj sadimo mlado neboljeno drevesce.

V odstavku »Zdravljenje domačih ži-vali« najdemo vsa, našemu kmetu tako silno potrebna navodila, kako si pomaga-mo, če pride ta ali ona bolezen v naš hlev.

Na koncu ima koledarček še cel šop praznih listov za vsakdanje zapiske.

Koledarček je lepo vezan v prav lični žepni obliki in stane samo 11 K, s poštni-no vred 12 K, kar je pri današnji draginji gotovo zelo, zelo nizka cena. Razpróda-ja ga tajništvo Jugoslovanske kmetске zve-ze v Ljubljni, Jugoslov. tiskarna. Torej vsak, ki koledarčka še nima, hitro po do-pisnico in naj naroči na gornji naslov. »Domoljub« Vam ga najtopleje priporoča.

Razgled po svetu.

IZ KATOLIŠKEGA SVETA.

Čudno je, kako v času, ko se vse maže in šibi, ki močno države same ne vedo dobro kako in kam in dasi so zmagale, že mislijo, kako bi se zavarovale pred bodočimi porazi, čudno je, kako v tem času stoji trdno in ne-omajno katoliška Cerkev. Njena moč in njen ugled raste vsepovsod. Na Angleškem je samo preteklo leto stopilo v katoliško Cerkev čez 10.000 oseb. Rumunija hoče stopiti s papežem v prijateljske stike in skleniti z njim posebno pogodbo, ki naj ščiti katoličane v Rumuniji. Ameriški predsednik je istotako izjavil, da je Amerika pripravljena poslati k papežu stal-nega zastopnika, če žele to ameriški katoli-čani. Najbolj zanimiv pa je povratak Francije v katoliško Cerkev. Ta država je leta 1905. pretrgala zveze s papežem, Cerkev doma oro-pala in duhovnike preganjala. Vso to gonjo je vodil tedaj sedanjí ministrski predsednik Briand. Po bridkih izkušnjah pa, ki jih je ta mož doživel od tedaj v Bogu tuji Franciji, je sprevidel, da je rešitev ljudstva le v tesni zvezi s papežem. On, ki je to zvezo razrušil, jo mora danes kot ministrski predsednik zopet vpo-staviti. Ali je to slučaj ali klic božji tistim, ki se neprestano zaганjajo v Cerkev, da je vse nji-hovo delo brezuspešno? Kaj mislite?!

ITALIJA.

Italija počasi, počasi zapušča tista ozem-lja, ki jih mora po rapalski pogodbi prepustiti Jugoslaviji. Tako nekako se zdi človeku, ko jo opazuje v njenem ravnanju, kakor bi gledal tisto lisico, ki je hotela zobati sladko grozdje, pa ga ni mogla doseči, ker je bilo previsoko. »Ah, kaj mi čel! Saj je prekisló,« se je potola-žila in šla. Samo v tem je razlika, da je zvitá lisica res tako odhajala, kakor bi ji ne bilo prav nič za grozdje. Italija pa se obira in ozira na vse strani, če bi se morda le še dalo kaj rešiti in odnesti. Kar namreč ni pribito, to mora vse z Lahí preko luže. — V Italiji sami je po več mestih zopet prišlo do velikih ne-mirov in pogromov. Tudi požigi niso izostali, na kar se Italijani sploh dobro razumejo. — Za delavno ljudstvo pa kažejo italijanski dr-žavniki še nepričakovano veliko zmisla. Vla-da hoče namreč nad podjetji bogatašev vpe-ljati nadzorstvo. V tem nadzorstvu naj bi bili zastopani tudi delavci. To je prav, ker potem ti bogataši ne bodo mogli izžemati ljudstvo, kakor delajo to sedaj, ko dajejo delavcem premajhne plače, drugim pa izdelke predragó prodajajo. V tem oziru bi se šli belgrajski mi-nistri lahko v Rim učiti, seveda, če ne mislijo, da je njihova naloga, pomagati moškočnejem zatirati uboge.

GRCIJA IN TURCIJA.

Kakor poročajo novice, došle iz Turčije, gre tej državi zadnje dni še nekaj po volji. Grke so menda zopet pošteno nakrcali. Tako poročajo Turki. Grki pa pravijo, da so oni na-tepli Turke. Naj bo tepen kdorkoli, za nas je

glavno to, da mi nismo zraven. Turčija stopa ba-je v zvezo z boljševiki in tudi drugod išče prijateljev. Čuti namreč, da bo končno le ta-ko, kakor bodo odločile velesile, ker one ne puste, da bi se kaj zgodilo brez njihove, še manj pa proti njihovi volji. In res so se veče-sile že začele ozirati proti vzhodu na Grško in v Turčijo in premišlujejo, kako naj stori, da bo zanje bolj prav. Pravijo, da bodo imele radi tega posebno zborovanje v Londonu in še celo tako milostne so, da hočejo grško in turško vlado povabiti, naj prideta poslušati, kako jima bodo delile pravico. Tako! Kdor se bo bolj potrudil in več obljubil, tistemu jo bodo pa večji kos odrezale.

RUSIJA.

V Rusiji je vse po starem. Le to je novo, da je Ljenin bojda ob pamet. Pa še to ni, kar dosedaj, bi človek mislil, je tudi ni imel. Če je pa ni imel — in kaj drugega je kakor norec, kdor ljudstvo tako tira v bedo, kakor dela to Ljenin — torej če je ni imel, jo tudi zgubiti ni mogel — pameti namreč. Sploh v Rusiji vse propada in se ruši. Le nekaj je, kar stoji danes trdneje kot je stalo nekda, namreč cerkev. Te tudi boljševiki ne morejo uničiti, dasi so spočetka proti njej naperili vse svoje sile. Je pač delo božje, četudi že nekoliko pokvarje-no, ker ruska cerkev ni v zvezi s papežem.

NEMCIJA IN VELESILE.

Nemčiji se obetajo še slabi časi. Francija je namreč toliko časa pritiskala na zaveznice, da so ji ugodili glede odškodnine, ki jo ima plačati Nemčija. 226 milijard! Ogromna vsota! In vse v zlatu tekem 42 let! Ali bo Nemčija zmogla tako breme nositi. Sama pravi, da ne, in verjetno je, da govori resnico. Če pa komu naložimo breme, ki ga ne more nesti, je to krivica, in krivica se maščuje prej ali slej. V kratkem bodo imeli v Nemčiji nove držav-nozbornske volitve. Katoličani se silno pridno pripravljajo na volilni boj. — Nova francoska vlada je podala izjavo o svoji bodoči politiki. Proti Nemčiji, pravi, hoče biti neizprosna; v Rusijo se ne bo vtikala, a boljševiške vlade ne priznava; z Anglijo in Italijo hoče živeti v prijateljsstvu; vojsko hoče zmanjšati, kar preveč stane; pokrajnam pa hoče dati samo-upravo. — Položaj Italije nam je znan, na An-gleškem si pa belijo glave z upornimi Indijci in novimi nemiri na Irskem.

Po naši domovini.

SMARTNO PRI LITJI.

Umrl je 23. januarja v Veliki Kostreiniči stari oče Franc Dobravec v 77. letu starosti. Bil je globoko veren mož in zvest pristaš SLS, kar je še pri zadnjih volitvah v konstituanto pokazal, ko je že ves obnemogel šel, opirajoč se na svojega sina, na volišče in oddal glas SLS. Bil je tudi naročnik »Domoljuba« in vseh katoliških časopisov. Svetila mu večna luč! — Okrajna Kmetška zveza za Smartno pri Li-tiji je na svoji seji dne 23. t. m. sklenila več važnih resolucij: resolucijo na J. K. Z. in na vlado, naj se zastavijo vse sile, da se prepreči uvoz italijanskega vina. Obravnavali smo na dalje, kako poživiti Kmetško zvezo v našem okraju. Le, ako se bomo temeljito organizirali v močno kmetško organizacijo, bomo mogli od-vračati bremena, katera se tako v veliki meri nakladajo kmetškemu ljudstvu. — Prihodnji mesec priredi Okrajna Kmetška zveza dvo-dnevni politični tečaj za fante in može, na ka-terega že tem potom vabimo naše podružnice, da pošljejo nanj čim največ mož ali fantov. Tečaj je velike važnosti. Čas še ni določen. O tem že pravočasno obvestimo. Vsi, ki ljubite svoj stan, vsi, ki vam je pri srcu boljša bodoč-nost, s podvojeno silo na delo!

METLIKA.

V nedeljo, 16. t. m., se je vršil v Metliki v društveni dvorani občni zbor Kmetске zve-ze za metliško župnijo. Soglasno so izvolili zborovalci za načelnika župana Antona Bačula iz Drašič, za podnačelnika posestnika Ignacija Koren iz Metlike, za tajnika prošta Valerijana Učak. Ostali odborniki, pri katerih naj se po

Desamezkih vaseh naši somišljenki pridno sploščajo za pristop, so naslednji posestniki: Marko Nemančič iz Drašič, Martin Nemančič iz Božakovca, Janez Vrančič ml. iz Curil, Anton Matkovič iz Lokovce, Jure Gornik iz Grabrova, Anton Lovšin iz Križevske vasi, Marjan Molek iz Slamne vasi. Življenje in delo v Kmetijski zvezi želimo povzdigniti s tem, da bomo prirajali redno vsako prvo nedeljo v mesecu po prvi maši v društveni dvorani shod s predavanji in prostim razgovorom. Že po pot so možje toliko potrebnega omenjali, da nam stvarine ne bo nikoli pošlo. Občni zbor je poslal Jugoslovanski kmetijski zvezi resolucijo, da deluj ista na vso moč, da se produkcija domačega vina zavaruje proti uvozu tujih vin.

IZ AMBRUSA.

Kaj pa izobraževalno društvo pri nas dela? Spi spanje pravičnega! Kaj pa nekdanj lepo urejena knjižnica? Kje so knjige, s tolikim trudom skup izbrane? Fantje, dekleta, zganite se! Možje, očete, matere, v krščanski izobrazbi je vaša in vaših otrok sreča. Fantje, ne iščite zabave in kratkega časa pri kvarjanju, pri ničvrednem kratkočasju. Lansko leto se je bilo prebudilo društvo nekoliko. Tudi Orli so razpenjali krila, z veseljem smo to pozdravljali. Pa kako hitro je vse zopet zaspalo. Zakaj? Zato, ker ni bilo pravega praktičnega krščanskega duha! Bilo je vse samo na zunaj. Dekleta, fantje, na noge! Toda vedite: zunanost ni nič vredna, če ni notranjega duha.

SEMIČ.

Naši Orli in društvenice so 20. januarja priredili lepo in zanimivo Krekovo igro »Tri sestre«. Vsi igralci so vlogje prav dobro rešili. Veselimo se že novega odra v domu, ki ga gradimo, kjer se bo naše delo šele prav razvilo. Marijina družba je od 20. do 23. januarja imela tridnevne duhovne vaje, ki jih je izvršno vodil g. misijonar Birk iz Ljubljane. Kmetška zveza se pridno giblje in ima redne seje, kjer se posvetujemo o gospodarskih potrebah in sklepe pošiljamo potom Jugoslovanske kmetijske zveze v Ljubljani na pristojna mesta. Samo zabavljanje ne koristi nič. Vsi kmetje bi se morali organizirati v Kmetijski zvezi, ki po svojih poslancih brani in se poteguje za njih koristi. Zato vsi zavedni v Kmetisko zvezo!

MORAVCE.

Občni zbor Kmetijske zveze se vrši v Ljudskem domu v nedeljo, dne 13. februarja, po prvi službi božji. Pride en govornik iz Ljubljane poročal o sedanjem političnem položaju. Privede vsi člani in prijatelji Kmetijske zveze! — Načelnik.

IZ ADLEŠIČ.

Naši Amerikanci, ki so nam pošiljali nekdanj pred vojsko tako obilo denarja za naše cerkve in cerkvene potreščine, so se zopet oglasili in nam poslali prav lepe zneske za nove bronaste zvonove, katere mislimo naročiti za našo župno cerkev. Dne 27. t. m. smo prejeli iz Pittsburga 16.890 K, katere je nabral Miko Skube, posestnik iz Adlešič h. št. 6. Iz Jolietta pa nam je poslal Jure Rožman iz Purge h. št. 6 ček za 31.500 K. Torej smo dobili en dan 48.390 K. Upamo pa, da dobimo še od drugod in da bomo mogli zvonove kmalu naročiti. — Lani je bilo v naši župniji rojenih 38 otrok, 23 dečkov in 15 deklic. Umrlo je 19 oseb, 11 moškega in 8 ženskega spola. Najstarejša oseba je dosegla 74 let. Oldicev je bilo 29, porok pa 25. Toliko menda še nikdar v enem letu, odkar obstoji naša fara.

IZ AMBRUSA.

Dne 30. januarja se je vršil občni zbor naše Kmetijske zveze. Poročal o političnem položaju profesor Remec kot zastopnik Zveze. Načelnik podružnice je poročal o delovanju podružnice. Prečital se je zapisnik zadnje seje in izvolil nov odbor. Pokazalo se je, da podružnica živi in da hoče delovati. Sklenile so se resolucije in sicer: 1. Izrazi se zaupanje Jugoslovanskemu klubu. 2. Pozivlja se vlada, naj odpravi kmetu škodljivo carino in odpove meje živini in prašičem. 3. Protestira proti odloku, da bi se Sokolstvo širilo po naših šolah,

4. Protest proti vpeljavi srbo-hrvatskega kot državnega jezika. 5. Ugovarja se krivični ureditvi invalidnega davka. 6. Zahteva se razpis občinskih volitev. — V nedeljo 13. februarja bo pa občni zbor katol. slov. izobraževalnega društva.

d Denar je izgubil neki reven kočar iz Borovnice. Pobrala ga je neka ženska na Dunajski cesti pri trafikli ob mitnici na dan seima koč. Dotična ženska se prosi, da denar nese na svoj župni urad, ker se jo je opazovalo, ko je pobrala odprto denarnico na tleh. Za svoje poštenje pa si lahko vzame 500 kron.

POPOTNIK IZ KRSKE DOLINE.

Topot jo primaham s popolnoma prazno potno torbo prav do Žužemberka. »Nič novega« so me povsod po celi dolini kratko odslovili. Tu mi je bila sreča milejša. Nisem bil še sredi trga, pa mi pride nasproti gosp. notar Carl, kopo parpirjev pod pazduho in sila potr. »Uradna pot,« nosp. notar, ga opozorim. »A kaj! Pomislite sramoto. V celi državi menda so naredili edino v naši državi izjemo, da vodim volitve v agrarni odbor jaz mesto župana. Pa pride v 24 urah ukaz, naj vrnem tozadevne spise županstvu. Kaj bodo rekli Šmihelčani, ki sem jim obljubil, da se bo pri delitvi zemljišč posebno nanje oziralo, ker so zavedni naši pristaši.« Par korakov naprej. Že me zopet ustavita dve gospodični, menda sestri, vse obupane. »Slišite tuji gospod, si jamejo lajšati bolečine, sokolska misel pri nas umira. Sokolik nas je še 9, Sokolov je 6, pa še od teh so trije zaprti, ker so osumljeni tatvine ali kaj. Petje za god g. notarju je bilo zato zadnjič kaj klavirno. Gori pri fari je vse drugače. Na Stefanji dan je bilo okrog 60 Orlov pri obhajilu, popoldne pa v dvorani krasna prireditev orlovske prisege.« Sedaj šele razumem. Dvakrat sem spal v kratkem v trgu in vsako noč me je zbudilo grdo kričanje po po ulici. »Farje doli« so vpili in nato zapeli pogrebno libero. Menil sem, da zasmehujejo vero in duhovnike, pa so le Sokolom peli mrtvaške molitve. — Da se razvedrim, se napotim še v Dobrnič. Nekaj dobrih ljudi je tam. Čast jim! Kajti precej pri prvi hiši, šoli, me ustavi nepoznana žena in mi reče prav zaupno: »Varujte se, tuji mož. Tu je treba biti jako previden. Zadnjič so ovadili g. župnika, da uganja velike kupčije brez dovoljenja in oblast ga je hudo osramotila. Sedaj menda teče prava.« Zahvalim se za prijaznost in rečem: »Fej vsem grdim dobrniškim liberalnim špijonom, ovaduhom in denunciantom,« pljunem prede in jo hitro odkurim.

MEKINJE.

V izobraževalnem društvu mo pri predavanju g. p. Bernarda 9. januarja slišali, kakšno je sedanje stanje katoliške cerkve po raznih državah. Iz vsega smo posneli tolažilno dejstvo, da Cerkev povsod, kjer jo predanjajo, zasijejo boljši časi, in da sovražniki Cerkve vedno dosežejo ravno nasprotno od tega, kar nameravajo. Pri predavanju 23. januarja pa smo v duhu romali na Trsat in skozi Benetke v Padovo k sv. Antonu. — Dne 30. januarja priredi društvo veseljoigro v 5. dejanjih »Zmešnjava na zmešnjavo«.

IZ OSILNICE.

V nedeljo po Novem letu je umrl župnik naše sosednje hrvaške župnije Turki, č. gosp. Lovro enac, in sicer s sv. Rešnjim Telesom na potu k bolniku. Zadel ga je kap in je v snegu na mestu obležal mrtve. Bil je celih 35 let v tej župniji in splošno priljubljen. — Isto nedeljo smo pri nas obnovili organizacijo Kmetijske zveze in ji na čelo postavili odločnega moža Antona Klepca. Pojasnili smo, kako so pri nas liberalci agitirali v imenu republike in kaj sedaj njihovi »izvoljeni« v Belgradu delajo. — Sklenilo se je tudi obnoviti našo podružnico »Kmetijske podružnice«. — Naša dekleta in fantje se pa pripravljajo na lepo igro, kakor je slišati. Da bi le brž že kaj bilo, komaj že čakamo!

PREŽGANJE.

Naše izobraževalno društvo dobro uspeva. Ima delaven odbor. Posebno gospod župnik je marljivo pospeševalec društvenega življenja. Dobro so se obnesli odseki, in sicer drama-

tični, ki prireja igre, organizatorični, ki nabira člane a društvo, časnikarski, ki je zelo dvignil število »Domoljubov«. Ustanovimo v kratkem izobraževalni odsek ter zanj osnujemo šolo domačega izobraževanja. Zavedamo se, da je treba s smotrenim delom vzgojevati voditelje za izobraževalno gibanje. Pričeli smo se gibati in zbirati material za zgradbo »doma«. Nabiramo darove za našim priljubljenim predsednikom, g. župnikom na čelu, po posameznih hišah. Večinoma najdemo radodarna srca. Nabiramo les in prosimo delavcev. Kakor vselej, kadar smo se kake stvari resno oprijeli, smo jo tudi srečno izpeljali, bomo tudi sedaj častno izvršili začeto delo. Oživili bomo Orla in naše delo bo rodilo lepe sadove. Upamo, da nam bodo tudi naši rojaki v Ameriki pripomogli k zgradbi doma.

DOL PRI LJUBLJANI.

V časopisju smo napredovali, v župniji imamo nad 90 »Domoljubov« in čez 80 »Bo-goljubov«. — Dopisniku Kmetijskega lista, ki hoče veljati za pravernega kristjana, bodi povedano, da ni mogoče biti zgleden katoličan, obenem pa brati in razširjati brezverske časopise in voliti z veri sovražnimi strankami. Ker je silno ogorčen, da se klerikalci celo županstvu drznejo dajati pouka radi reklamacij, bodi povedano, da imamo še shranjene grde dokaze strankarskega postopanja našega županstva ob zadnjih volitvah in bomo dokazali, da smo tudi klerikalci del občanov, do katerih mora tudi celo županstvo biti pravično. Dalje dopisnik zajedno laže, kako klavern da je bil uspeh volitev za klerikalce, da so klerikalci pomagali komunistom na nože in to smatra za prvo maševanje ljudstva nad klerikalci, pride pa da še vse huješe. — Radi verjamemo, prvo maševanje ljudstva je bil pri nas liberalno-samostojni poraz, in če bodo ti državotvorniki tako delali, kot delajo sedaj v Belgradu, res mora priti še huješe. Kdo je pa pomagal v Dolu pomunistom na nože, dobro vemo, saj prvi pomunistični shod se je vršil na dvorišču samostojnega kmeta, in čeprav so klerikalci povzročili popolen poraz tega shoda, se je samostojni gospodar tako navdušil, da je začel živeti po komunističnih načelih, za kar je bil seveda v Ljubljani nagrajen. In prič imamo več, kak ugled so uživali komunisti pri liberalno-samostojnih veljaki, kadar so udrihali po klerikalcih in farjih. — Visoko izobraženemu kmetu-dopisniku »Kmetijskega lista« pa želimo malo več čuta doslednosti in ljubezni do resnice; po taki modrosti, kot jo je vajen do sedaj, rada glava boli.

SV. VID NAD CERKNICO.

Tukajšnja kmetška zveza je že v svoji seji 21. novembra lanskega leta razmotrivala več nujnovaznih resolucij ter po končnem sklepu poslala iste tajništvo Jugoslovanske kmetijske zveze s prošnjo, da se te na merodajnem mestu tudi ugotovijo v najkrajšem času; toda do danes od vlade še ni odgovora ne v besedi, ne v dejanju. Sklenjene resolucije so bile sledeče: 1. Dovolni naj se nemudoma prost izvoz vse vrste živine in lesa, oziroma s tako nizko carino, da bo tudi revnejšim slojem mogoče brez prekupčevalcev (kapitalistov) poljubno samim prodajati tujim konsumentom izven države svoje blago ali druge domače lesne izdelke, kajti to bi bilo velike važnosti za pridelovalce (producente) in druge delavske sloje ter vrednost naše valute bi se izdatno dvignila. Ako pa se dalje še tako pusti, preti posestnikom gospodarsko uničenje ter se s tem tudi ogroža obstanek vsem drugim revnejšim in delavskim stanovom. — 2. Da se prekupčevalci in navijači cen, v prvi vrsti z živili in obleko, strogo nadzorujejo ter se pravično uredi vse tovrstne zadeve, ker sicer postaja prebivalstvo tem bolj obupno in delamržno, kar daje povod do toliko slabih posledic med ljudstvom. — 3. Da se za naše novo trasirane cestne proge na merodajnem mestu čimprej vse potrebno ukrene, da bi se te nujno potrebne ceste že vendar enkrat pričele graditi in pridemo zato tudi mi enkrat na vrsto. — 4. Odločno zahtevamo, da se srednjim in revnejšim slojem prebivalstva razne vrste davki, kakor vojni, trošarinski in invalidni, preobčutno ne zvišujejo ter pravično

arede, občutno pa naj se obdavi vojni in povojni dobičkarji, trgovci, kapitalisti in verzižniki vseh vrst, ki so si med vojno in po vojni nakupili ogromno premoženja, ker sicer bodo srednji in revnejši sloji do nizkotnega uboštva izmožgani, kapitalistične pijavke pa še dalje polnile lastne žepne na račun siromašnega prebivalstva. — 5. Stojimo odločno na stališču slovenske samouprave. — Ker se je sprožila misel za gradnjo železnice Kočevje—Reka ter Ribnica—Rakek, omenjamo, da je razveseljivo dejstvo za naš kraj, ako bi mimo v bližini iztekla železnica, radi česar bi se izdatno skrajšale zaprošene ceste proge ter tako za isto znižali tudi stroški. Merodajni faktorji, zganite se za oboje s tozadevnimi predpripravami za naš doslej od vseh oblasti v tem oziru zapuščen kraj, da se to čim preje tudi dejansko izvrši. — Andrej Makovec, načelnik Kmetijske zveze.

Tedenske novice.

Politične.

p **Da je stari dr. Tavčar res neveren Tomaž**, mi kmetje izprevidimo iz tega, ker ni hotel verjeti, da njegove stare kosti niso več za Belgrad. Deset dni je poizkušal, če pojde, pa ni šlo in je omagal. Tako niso samo naši kmetje prevarani za svoje glasove, ki so jih dali samostojnežem in so ž njimi izvolili dohtarja Vošnjaka, ki vodi samostojneže v Belgradu, ampak tudi Ljubljanci, ker so oddali svoje glasove Rajšnerju v mnenju, da jih dajejo Tavčarju. — Sedaj marsikdo verjame, česar ob volitvah ni hotel verjeti. Pa ta grevenga je malo nepozna.

p **Uspehi samostojnih.** Odkar so prišli samostojni liberalni zastopniki v Belgrad, se vedno bolj kaže liberalni vpliv. Vse državne podpore gredo v svrhu povzdige drugih stanov, le kmet je popolnoma postavljen na stran. Kmet plačuj nevdržno visoko predpisane davke in molči, dokler popolnoma ne obubožaš. Ta parola je naših liberalcev in zanjo capljajo tudi samostojni kmetje pod vodstvom doktorja Vošnjaka. Kmet propada, in ko se mu popolnoma izprazni žepi, ga bo lahko podjarmiti.

p **Komunisti in liberalci.** Dr. Žerjav je na shodu v Kamniku rekel: »Raje volite komuniste kot klerikalce!« Potem se pa še demokratije drznejo trditi, da so oni edina opora države, ko so preje agitirali za komuniste, kateri danes hočejo napraviti puč. Razlika med komunisti in liberalci, katerih se trdno držijo tudi samostojni pod vodstvom dohtarja Vošnjaka, je samo ta, da komunisti še le pretijo z revolucijo, dočim demokratije že v dejanju delajo razpoloženje v ljudskih masah za revolucijo in na razpad države, zlasti na Hrvatskem in v Bosni, a tudi mi Slovenci se razburjamo nad Pribičevićevim nasilnim absolutizmom v šoli in drugod!

p **Italijanski socialisti za odstranitev križa iz šol.** Laški listi pišejo, da je socialdemokratska stranka v Italiji naročila vsem županom v Italiji, ki se nahajajo v socialdemokratskih rokah, da naj križe nemudoma odstranijo iz vseh ljudskih šol. Kljub temu, da so socialdemokrati in zlasti komunisti izrazili ter strupeni sovražniki katoliške cerkve, so vendar tudi v naši sicer katoliški Sloveniji tisočeri in tisočeri, kateri se sicer smatrajo za katoličane, pa

so brez pomisleka oddali svoje glasove za rdečkarje in komuniste. Dal Bog, da bi ti zaslepljeni in zaslepljeni že kmalu uvideli svojo zablodo!

p **Ljenin nor?** Francoski listi poročajo, da je Ljenin, ta rdeči car na Ruskem, obobel na živcih in da je vsled tega njegov duh precej otemnel. Čudno ni!

Domače novice.

d **Raznim dopisnikom,** katerih dopisi niso prišli na vrsto, sporočamo, da bomo vse, kar ni zastarelo, objavili. Prosimo še v nadalje vnetega sodelovanja. Pozdrav!

d **20 dinarski bankovci.** Ljudje z dežele kar trumoma hodijo v Ljubljano zamenjati 20 dinarske bankovce. Narodno banko oblega vsaki dan na stotine ljudi. V splošno pomirjenje naj služi dejstvo, da je pri nas ponarejenih bankovcev zelo malo, kajti med 1000 bankovci se najde k večjemu en salzifikat. Doslej so ugotovili okoli 50 ponarejenih bankovcev. Bankovci se bodo zamenjavali še ves mesec februar pri podružnicah Narodne banke, pri centrali Narodne banke v Belgradu pa do 30. aprila. Od 30. aprila dalje so 20 dinarski bankovci izven prometa. Umestno bi bilo, da bi se zamenjava bankovcev poverila tudi drugim bankam in davčnim uradom po deželi. Pot v Ljubljano je v današnjih razmerah zelo draga.

d **Ali ste že čitali zadnjo številko »Jugoslovanskega Obrtnika«?** Skromen je, po obliki namreč, a zato tembolj bogat po vsebini. In to bogato vsebino dobi vsakdo lahko, če plača letoletno naročnino samo 24 K. Ali je to veliko? Niti za malo vinal! In vsebina? Poglej prvo številko letošnjega letalčnika »Pomen obrtnih zvez« ti razkriva vse ogromno delo, kaže ti pa tudi uspehe, ki jih zadobiš, če nastopaš enotno organiziran v javnem življenju. Od vseh strani kriče: Proč s politikom v obrtnem življenju! Če pa čitaš ta članek, uvidiš, da ni samo potrebna, ampak da mora tudi brezpogojno biti. Dalje »Davčni vijak« kaže in razmotriva velikokrat neutemeljeno obdavčevanje malih obrtnikov. »O razvoju obrti in trgovine« bi moral vsakdo poznati preteklost, ki je tako zelo vplivala tudi sicer na naše javno življenje. Poleg omenjenih člankov je še več manjših velevažnih podatkov, razmotrivanj in potrebnih novic za vsakega obrtnika. Obrtniki, naročite se na glasilo brž ko bodele brali to notico! Naznanite vaš naslov po dopisnici na upravništvo »Jugoslovanskega Obrtnika«, Pražakova ulica 3, Ljubljana.

d **Dimnik ljubljanske predilnice podrt.** Dne 29. januarja 1921 je podrla »Kranjska stavbinska družba« dimnik ljubljanske predilnice, kateri je bil zgrajen pred 60. leti in je bil 34 m visok. Podrli so ga po ameriškem načinu. Dva dni so dimnik na severni strani izpodkopavali in ga z lesenimi podporami dobro podprli. Dne 29. januarja točno ob 4. uri popoldne so zažgali pod podporami grmado, z namenom, da jih ogenj prežge in se dimnik podere. Zadnjič se je valil gost dim iz razsulu obsojenega dimnika. Na južni strani dimnika se je pokazala razpoka v 1 m debelem temeljnem zidu, ki se je vedno bolj širila. Dim, ki se je valil iz dimnika, je privabil na tisoče in

tisoče ljudi, ki so z največjim zanimanjem pričakovali, kdaj bo dimnik padel. Policija je gledala na to, da ljudje niso prišli preblizu dimnika. Ob 5. uri 18 minut popoldne se je dimnik nagnil proti severozahodu in je padel. Med padcem se je videlo, da se je preklal v dva kosa. Čul se je zamolkel pok in visoki dimnik se je spremenil v razvaline: lepo opeko, iz katere se bo gradila tretja hiša Jadranske banke na prostoru nekdanje ljubljanske predilnice, katere glavno poslopje so vsled letošnje mile zime že tudi popolnoma podrli.

d **Malo agitacije.** Naši starši se prav radi pritožujejo, da otroci ne znajo brati. Glavno krivdo tega neznanja nosi seveda šola; učitelj, učiteljica. Pa navadno čisto po nedolžnem. Mnogo več je kriv dom. Za dobro branje treba mnogo vaje. Vaditi se morajo otroci tudi doma in ne samo v šoli. Vaja naredi mojstra. Starši morajo otroke siliti, da se vadijo v branju. Sami od sebe otroci ne bodo radi tega storili, ker ne vedo, kako potrebno in koristno je zanje branje. Isto velja o pisanju in o drugih šolskih predmetih. Druga je pa ta: Učenci naj ne bero samo šolskih knjig ampak tudi druge. Vendar pa ne vsake, ki komu v roke pride. Primerno berico nudita našim otrokom »Vrtec« in »Angelček«. Oba skupaj staneta 26 kron, »Angelček« sam pa 10 kron. Marsikoga ta visoka cena plaši. Starši! Povem vam nekaj. V »Učiteljski tiskarni izhaja »Zvonček«, časopis za mladino. Cena za prihodnje leto mu bo 40 K. Pa sem prepričan, da ga bodo starši iz nam nasprotnega tabora v prav obilnem številu naročili. Zakaj? Zato, ker vedo, kaj je otrok, ker znajo ceniti mladinsko slovstvo. Naj bi bili tudi naši očetje in matere malo bolj zavedni! Storitve svojo dolžnost. Po eni strani tožite, da je mladina divja, razbrzdana, sirova; dajte ji določne duševne hrane, to bo najboljšo zdravilo zoper vedne pritožbe te vrste.

g **Ustanovni občni zbor Sadjarskega društva za Slovenijo.** Sadjarstvo v Sloveniji je važna kmetijska panoga, ki je vredna pa tudi potrebna vsestranskega pospeševanja. Saj je menda ni hiše, ne posestva, kjer bi se ne gojilo nekaj sadnih dreves. Nekatere pokrajine Slovenije so pa naravnost izrazite sadjarske pokrajine, kjer je sadje poglavitni pridelek. Napačno bi pa bilo, ako bi se pri pospeševanju sadjarstva zanašali zgolj na javno v to poklicane činitelje in na njih ustanove, ampak pomagati si moramo tudi sami. Tega pa ne bogato dosegli na noben način bolje, lažje in hitreje nego s primerno strokovno organizacijo, v kateri bomo po zgledu brezštevilnih podobnih organizacij na vse strani zastopali in uveljavljali sadjarstvo zadevajoče interese in sicer uspešneje, nego je to posamezniku mogoče. Potreba take strokovne združitve se je posebno poudarjala o priliki sadjarske enquete pri poverjeništvu za kmetijstvo v minolem letu. Na splošno željo vseh udeležencev se je sestavil odbor, ki se mu je poverila naloga pripraviti vse potrebno za ustanovitev takega društva. Predpriprave so dovršene in zato sklicujemo občni zbor, ki bo v Ljubljani dne 20. februarja 1920 v posvetovalni dvorani poverjeništvu za kmetijstvo (Marijanišče). Začetek točno

ob pol 9. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Imenovanje dveh zapisnikarjev in dveh skrutinatorjev. 2. Poročilo predsednika pripravljalnega odbora. 3. Obravnava društvenih pravil. 4. Volitev načelstva in odbora. 5. Volitev v posamezne odseke. 6. Predlogi in nasveti. Vabimo torej vse interese, da se tega občnega zbora udeležijo v velikem številu. Kdor pa zaradi oddaljenosti in draginje ne more priti, naj do 20. februarja pisмено priglasijo svoj pristop na naslov: M. Humek, Ljubljana, Linhartova ulica št. 12. Na tem občnem zboru se bo obravnavalo tudi vprašanje izdajanja društvenega glasila »Slovenskega sadjarja«.

Priljubljeni obor.

— **Naročniki-zamudniki** dobe v današnji številki »Domoljuba« posebno prilogo. Vsak naj jo v svojo lastno korist dobro prebere in nemudoma pohiti na domači poštni urad z izpolnjeno položnico.

d **Požar.** Dne 19. januarja ob 8. uri zvečer je izbruhnil v podstrešni sobi župana in gostilničarja Franca Morscherja v Sminku, okraj Novo mesto, na dozdan nepojasnjen način ogenj, kateri je povzročil Morscherju 25.000 kron škode. V omenjeni sobi je hranil Morscher namreč obleko in perilo, ki je zgorelo. Tudi streha je bila deloma močno poškodovana. Poleg te sobe se je nahajala občinska pisarna, katero so hitro izpraznili, da se rešijo važni občinski spisi. K sreči so prihiteli še pravčasno sosedi, katerim se je posrečilo ogenj pogasiti.

d **Smrtno se je ponesrečil** dne 19. januarja 72 let stari kočar Jožef Novak iz Drganjih sel, občina Šmihel-Stopiče. Šel je nekoliko vinjen ponoči iz zidanice v Ljubnem proti domu, kjer je samotaril v svoji koči, pri čemer je tako nesrečno padel in z glavo na kamen udaril, da je v teku pol ure umrl.

d **Žrtev žganja.** Krojaški pomočnik Raderer je pred dnevi prišel k nekemu kmetu blizu Klosterneuburga na Nižje Avstrijskem, ki je ravnokar kahal žganje. Raderer je rekel kmetu, da si upa izpiti 20 kozarčkov žganja. Kmet mu tega ni verjel in mu je rekel, da mu izplača 1000 kron, ako izpije 20 kozarčkov. Raderer se je nemudoma lotil dela. Toda že pri 18 kozarčku se je zgrudil na tla, zadela ga je kap. Nesrečna žrtev žganjal

d **Mutec spregovoril po 16 letih.** V Dalmaciji je zbolel pred 16 leti neki Joso Čagalj na legarju ter popolnoma izgubil dar govora. Pred par dnevi je mož zopet obolel na legarju. Za časa bolezni pa je začel na veliko začudenje svojcev izgovarjati posamezne besede in bolj ko se je bližala bolezen koncu, tem razločneje je govoril. V par dnevih se mu je dar govora zopet povrnil.

d **V votlem drevesu zmrznila.** V gorovju blizu Solnograda so našli te dni mrtvo truplo neke neznane, okrog 40 let stare ženske osebe čepeti v votlem drevesu velikanske smreke. Očividno je nesrečnico zasačil strahovit vihar, vsled česar je šla izkat zavetja v votlo smreko, kjer je zmrznila.

d **Iz Tržiča se nam piše:** V četrtek dne 27. januarja sta odšla z doma 11 letni An-

ton Štefe, učenec V. razreda ljudske šole in 13 letni učenec Jožef Tišler neznano kam. Ako ju je kdo videl, naj to sporoči orožniški postaji ali županstvu Tržič.

d **Za invalide** so darovali 300 kron svatje na ženitovanju vrlega našega somišljenika Alojzija Malenšek in Jožefe Šiško (Zaloke-Raka). Spodbudil jih je k temu naš g. župnik, ki je v pozdravnem govoru omenil, naj po hudih časih na bojnem polju in še hujšem trpljenju v laškem ujetništvu ženinu z nevesto »lepše solinčice sije«.

d **Sin zaklal svojega očeta.** V vasi Pudob pri Starem trgu se je 24. januarja proti večeru izvršil grozen uboj. Sin je z žepnim nožem zaklal svojega lastnega očeta. Janez Baraga je vdovec, star 75 let in ima lepo premoženje. Omenjenega dne proti večeru je prišel njegov sin France Baraga pijan domov in je s silo hotel napreči konje, da popelje svoje tovariše v druge vasi. Oče in sestra sta mu branila. Sin pa je razjarjen sunil očeta v trebušno stran. Oče se sprva za sunek ni čisto nič zmenil in je izpred hleva odšel mirno v hišo. Tu je šele začutil grozne bolečine na mestu, kamor ga je bil sunil sin. V sobi je videl, da ima prerezan trebuh in da mu leze črevo ven. Poklicali so daljnega zdravnika. Po groznih bolečinah je šele drugi dan umrl. Sina so orožniki prijeli in izročili sodišču. — Isti večer je pa v bližnjem Babnem polju na cesti proti Prezidu sunil kmetski fant Jožef Klimpf na vozu sedečega 63 letnega Franceta Lipovca z nožem dvakrat v vrat, misleč, da je njegov ljubavni tekmeč. Lipovec se bori s smrtjo.

d **Dva umora v Prekmurju.** Dne 2. jan. so našli blizu občine Lipa v malem gozdu poleg poljske poti iz Lipe proti Gančanom truplo neznane umorjene ženske. Truplo je 145 cm dolgo in srednje rejeno. Lasje v 4 kitah so kostanjeve, spredaj nad čelom bolj svetle barve. Oči sive ali sivkasto-modre barve. Roke in noge so nenavadno majhne, vendar je koža na dlani rok nekoliko žuljava in zgubana. Obraz je enakomeren. Pri truplu sta se našli dve spodnji krili, ena iz belega domačega platna, dolgo 73 cm, v katero je vtkanih v vrstah od pasu proti tlom več rudečih četverkotov v velikosti 5 mm. Krilo je na več krajih zakrpano, deloma so krpe iz rdeččrtanega blaga za žimnice. Drugo krilo je iz belega navadnega šifona, dolgo 64 cm. Obe krili obe krili sta precej obnošeni. Kdor bi zamogel podati natančnejše podatke v svrhu ugotovitve osebnosti umorjenke, naj to pisмено ali ustmeno naznani okrožnemu sodišču v Mariboru. — Dne 23. jan. pa se je zgodil nov umor pri Dolgi vasi blizu Dol. Lendave. Kapetan Zajc, komandant tamošnje posadke in njemu pridelen poročnik Ridling sta šla s par vojaki popoldan na lov v bližino Dolge vasi. Vsak sta šla v svojo smer, kar naenkrat sliši kapetan Zajc več strelcev iz pištole. Teče takoj z dvema vojakoma v smer, odkoder so padli strelci in najde poročnika Ridlinka že mrtvega. Dobil je dva strela, enega v stegno, a drugega v srce. Dvom njegova lovska puška ni bila izstreljena, je pa ežala poleg njega pištola, iz katere

je oddal nekaj strelcev na napadalca. Sumi se, da je morilec divji lovec, katerega je poročnik hotel ustaviti, a ga je napadel in ustrelil. Pokojni je bil splošno priljubljen in šele štiri tedne poročen. O ubijalcu še do danes ni nobenega sledu. Mogoče, da je pobegnul čez mejo, ki je le dva kilometra oddaljena od kraja zločina.

d **Z Dolenjske.** Samostojni dopisnik še vedno meče blato v p. Pavla, namiguje in ovinkari v »Kmetijskem listu«, ko je sam prepričan, da mu kmetje ne verjamejo. Naj svoje častljivo ime objavi, da se bo znalo, kateri vitez se skriva v grmu in strelja iz njega za urednikovim hrbtom. Potem bo imel priliko »umazane« stvari dokazati.

d **Brezje.** Tukaj smo v petek pokopali Jero Fajfar, katero so prepeljali sem iz vasi Hudo v kovorski župniji. Rojena je bila tu in ima samo tukaj sorodnike. Zapustila je lepo posestvo v Sebenjah in na Hudem. Tu je stanovala sama v veliki hiši. Za dninarja je imela 23letnega sosedovega Joža. Bili so v botrini in zelo domači Jože je zaupanje izrabil. Speči je prerezal vrat ter jo v kleti zakopal. Nad počivališčem je položil slame in jabolk. Ko so jo iskali, je bil vedno zraven in svete dajal. Peljal se je celo sam po orožnike v Podbrezje. Po tridnevnem iskanju so jo dobili in Joža prijeli.

d **Zgubila se je** 13. t. m. v Mestu Ljubljana zlata damska ura. Pošten najditelj naj jo proti nagradi odda na policiji.

d **Pogrešata se:** Jurij Pernuš in Janez Pernuš oba od Sv. Ane pri Tržiču. Prvi je izgubil na laški fronti l. 1916. in sicer na Tirolskem. Služil je pri 17. pp. II. stotnija I. voj. vojna pošta št. 369. Janez se pogreša od l. 1914. v Galiciji. Služil je pri 27. pp. II. stotnija. — Komur je kaj znano o teh bratih se prosi, da to naznani na naslov: Pernuš Marija, Sv. Sv. Ana.

d **Vojaške pokojnine — pravilno vpošiljanje vlog.** Ker je prevzela vse posle glede odmere, nakazovanja in izplačevanja vojaških pokojnin za invalide, vojne vdove in sirote, vpokojene gaziste in njihove svojce že v mesecu septembru 1920 civilna uprava, a dohajajo še vedno mnoge tozadevne prošnje in obvestila na Vojaško intendantco za Slovenijo v likvidaciji, razglašajo poverjeništvu za socialno skrb ponovno, da je treba naslavljati: 1. Vse vloge za odmero in nakazanje voj. pokojnin na Invalidski oddelek poverjeništvu za soc. skrb deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani, št. Peterska vojašnica in 2. vse vloge in obvestila, ki se tičejo izplačevanja teh pokojnin (n. pr. izpremembo naslova, smrt vpokojenca ali kakega družinskega člana itd.) na Računski oddelek delegacije ministrstva financ (vojaške mirovine v Ljubljani, št. Peterska vojašnica (prej Vojaška pokojninska likvidatura).

Kdo izmed vrnivših se ruskih ujetnikov kaj ve o Francetu Rajer iz Ljuže, fara Dobrič na Dolenjskem. Služil je kot pionir pri 27. polku 3. stotnija. Zadnjič je pisal pred tremi leti iz ruskega ujetništva. Sporočila prosi mati Alojzija Rajer, ki povrne vse stroške.

Kdo kaj ve? Hinko Ozimič je bil ujetnik v Taškentu v vojašnici, pridelen ruskemu II. artilerijskemu polku, 1 bataljon, 4 rota, 4 zug. Asentiran je bil k 47. artil. polku v Maribor. Če kdo ka ve o njegovi smrti, naj sporoči ženi Ceciliji Ozimič v Kranju, Kokrsko predmestje št. 10.

Naša društva.

IZOBRAŽEVALNI TEČAJ V KAMNIKU

je potekal tako, da je presegel najdrznejše pričakovanje prirediteljev in udeležencev. »Če bomo znali stvar prav vzeti v roke, utegnemo spraviti do 100 fantov skupaj,« je bilo rečeno pri seji, ko smo obravnavali tozadevni predlog. Ali danes, ko je tečaj minil, imamo skoraj še enkrat toliko lastnoročnih podpisov udeležencev tečaja. Nekaj jih je pa tudi žal odšlo, ne da bi nam bili zapustili v spomin svoj podpis. Res, da niso vstrajali vsi ti mnogoštevilni fantje vse tri dni — lepo vreme jih je klicalo na delo — vendar je dosegel povprečen obisk posameznih predavanj število 110—120. Fantje in mladi možje so z veliko pozornostjo sledili govornikom, zapisovali so si glavne misli v zvezke in so deloma prav živahno posegali v debato.

Smelo trdim, da so tudi tečajniki našli več kakor so pričakovali, ko so se odpravljali v Kamnik. Šele v poteku tečaja se je pokazalo, kako izvrstno je bil zamišljen program, kako so se posamezna predavanja med seboj izpopolnjevala in kako srečno so bili določeni razni predavatelji. Oba predavatelja iz naših domačih fantovskih vrst Ivan Bizjak in Franc Bernot nista svoje naloge nič slabše izpolnila kakor n. pr. ljubljanska govornika, zakaj vtis na poslušalce je bil enako močan. Premišljeno in mikavno so se menjavala predavanja načelne in strokovne pomembne vsebine. Fant s kmetov ni slišal samo, da mora biti lepo priden in pameten, temveč so mu tudi povdali, kako naj ravna, da mu bo šlo gospodarstvo dobro od rok z ozirom na družino, politiko, sadno drevje, živino itd. — Zaključili so tečaj igralci iz Komende, ki so privabili k igri »Na dan so toliko gledalcev, da je bila dvorana zadnjega kotička natlačena. Igrali so v korist tečaja. Čast jim in hvala.

Fantje, tistim, ki se jim je zdelo sramotno, da bi »povezali culico in šli v Kamnik«, kakor so se nekje izrazili, povejte, da jim je lahko pošteno žal! Mi pa bomo še vezali culice in hodili v Kamnik!

n Občni zbori »Slovenske krščansko-socialne zveze«, »Pevske zveze« in »Zveze ljudskih odrov« se vrše dne 21. februarja v Ljubljani. Društva se tem potom ponovno pozivajo, da odpošljejo svoje zastopnike na te občne zборе.

n Dekanijski odbori S. K. S. Z. se pozivajo, da nemudoma pošljejo sestavo svojih odborov in poročajo o svojem delovanju S. K. S. Z.

n »Ljudski oder« II. zvezek. Medvedkovi »Stari in mladi« izide v sredi februarja.

n »Lovski tat« in »Erazem Predjamski« se dobita pri Slov. kršč. soc. zvezi v Ljubljani za 10 K. Društva, naročajte!

n Režiserski tečaj S. K. S. Z. za režiserje podeželskih odrov. S. K. S. Z. opozarja naša društva, da vsaj do 6. februarja javijo udeležence režiserskega tečaja S. K. S. Z. in sicer z navedbo, ali društvo želi, da se tečaj vrši 18. in 19. februarja z zaključno nedeljsko predstavo ali pa po občnem zboru S. K. S. Z. 21. februarja dalje. Ako bi ne bilo dovolj prijaviteljev, se tečaj ne vrši.

Gospodarstvo.

Sajenje tobaka v Sloveiji.

Vodstvo tobačne tovarne v Ljubljani je razposlalo te dni oglas o tobačni kulturi v Sloveniji in Prekmurju, za leto 1921 na vsa županstva v okrajih Krško, Novomesto in Črnomelj. Na Štajerskem v okrajih Konjice, Celje, Brežice, Ptuj, Maribor, Ljutomer in Radgono in končno v celo Prekmurje.

V oglašju je izpuščen okraj gornje Radgonski in Krški ali dovoljenje za gojitev tobaka velja tudi za ta okoliša.

Vsako županstvo v gori navedenih okoliših je dobilo poleg oglasov tudi tiskanice za prijave. Ako to ali ono županstvo tega ne bi prejelo, naj se uradnim potom obrne do vodstva tobačne tovarne v Ljubljani, ki mu bo oglas in blanket za prijave takoj vposlalo. Rok za prijave je podajšan do 120. februarja, vendar pa naj županstva vsakih 10 dni javljajo vodstvu tob. tovarne v Ljubljani, koliko in za katero količino se je sadivcev oglašilo.

Komur je županstvo oddaljeno, se more za sajenje tobaka prijaviti bližnji postaji finančne straže, ker i ta oblastva take prijave sprejemajo.

V interesu našega kmetijstva je, da se naši poljedelci z vneto lotijo tobakovega sajenja.

Koliko je bilo pred leti potegovanja v naših krajih, da bi se jim dovolilo saditi tobak. Država se je temu svoj čas upirala, a sedaj se je to dovolilo. Ako se ne pokaže za to kulturo v omenjenih okrajih pravega zanimanja, kdo ve, kako bo z dovoljenjem čez eno ali dve leti.

Res, da je z gojenjem tobaka več opravka kakor s pšenico, toda za pridelek tobaka dobi kmet trikrat do štirikrat toliko kakor za pšenico na istem prostoru.

Pomisliti pa je, da bo s časom cena pšenici padla, ker bo dobila veliko konkurenco bližnjega Banata in pa svetovnega trga. Nasprotno pa so cene za tobak vsako leto za naprej ustanovljene tako, da kmet približno že vnaprej ve, koliko mu bo žetev tobaka vrgla.

Ker so pri monopolu strokovnjaki za sajenje tobaka in vedo, koliko truda in dela je s tobakom, za to bodo vedno take cene vnaprej določali, da bo kmetov trud dejansko poplačan.

Nasprotno pa pri drugih pridelkih določa ceno konkurenca; ta pa je več ali manj odvisna od svetovnega trga in vpraša, ali kmet tega ali onega okrajja pride na svoj račun.

Kakor koli stvar obračamo, vedno pridemo do sklepa, da je dovoljenje za saditev tobaka in enem delu Slovenije pridobitev, ki je ni spustiti iz rok.

Kakor smo že preje omenili, treba se je pri županstvih ali postajah finančne straže zgledati do 20. februarja 1921 vsakemu, ki hoče saditi letos tobak v okrajih, kjer je to za letos dovoljeno.

Vodstvo tobačne tovarne mora vedeti do tedaj, koliko in kje se bo sadilo, da poskrbi potrebno seme in izda pismene dozvole vsakemu sadivcu.

Meseca marca bo ob ugodnem vremenu že čas poseva, da se pravočasno vzgoje potrebne sadike.

Gospodarski in tržni pregled.

g Ljubljanski trg. Tržni promet je omejen na domače odjemalce. Na mesnem trgu je nastopila kriza, ker je nakup govedi in telet za domači trg vsled živahnega izvoza zelo težaven. Ker se za izvoz kupuje najboljše blago, se opaža poslabšanje blaga za domači trg. Cena prašičem je nekoliko padla. Živa teža povprečnih hrvaških prašičev 32 K kg, za prvovrstno izbrano blago 34 K. Vsled pomanjkanja zunanjih kupcev se slanina zelo malo kupuje, vsled tega pogosto mesarjem preostaja. Na debelo se plačuje po 46 K, riba in salo 48 do 50 K. — Sadni trg je zelo dobro založen, posebno jabolka je bilo pretekli teden veliko na kmetemskem trgu. Cena se je gibala med 6 in 8 K za kg. Pri branjevkah prevladuje južno sadje po cenah prejšnjega tedna. — Jajec je na ljubljanskem trgu zelo veliko. Splošna cena je 2.50 K za kos, posamezno so se dobila že za 1.90 K in celo 1.20 K. — Moka je ostala na prejšnji osnovni ceni 19 K za št. 0. Splošno primanjuje dobre črne krušne moke. Peki smejo peči navadne zemlje le po 1 K za kos, to je 20 zemelj na kg. Mlečno in masleno pecivo glede kakovosti ne odgovarja določenim cenam in je še vedno mnogo slabše kot po drugih mestih. Mleka je na ljubljanskem trgu dovolj. — Današnje cene špecerijskega blaga, ki vsled različnega nakupa niso v vseh trgovinah enotne, so sledeče: sladkor v kockah 60 K, riž I. vrste 28 K, II. vrste 24 K, kava III. 58 K, I. vrste 84 K, olje 52 do 56 K, med 56 K, mešana marmelada 38 K kilogram.

g Mariborski trg. Svinjski špeh 38 do 50 K; svinjska mast (spušč.) 52 do 56 K; svinjski ocvirki 32 do 34 K; svinjsko meso 32 do 36 K; svinjska glavina 20 do 22 K; svinjsko meso (prek.) 46 do 56 K; goveje meso 18 do 22 K; goveji jezik 22 do 24 K; goveji želodec (osn.) 8 K; telečje meso 20 do 22 K; ovčje meso 18 do 20 K; loj 22 do 30 K. Perotnina za komad: Purani 120 do 180 K; goske 80 do 140 K; piške 20 do 60 K; domači zajci 10 do 30 K; jajca (cela) 3 do 4 K; jajca (zdrobljena) 2 K. Žito in pšeno za 1 liter: koruza (rum. in bela) 4 do 5 K; ječmen 4.50 do 5 K; oves 3 K; ajda 3 K; pšenica 6 do 7 K; ajdovo pšeno 11 do 12 K; proseno pšeno 7 do 8 K. Druga živila: Zelje (glave) 1 komad 2 do 3 K; zelje (kislo) 1 krožnik 1 K; bela repa 1 komad —.50 do 1 K; bela repa (ribana) 1 krožnik 1 K; rumeno korenje 1 komad —.50 do 1 K; rdeča pesa 1 komad 1 do 2 K; krompir 1 kg 2 do 2.20 K; krompir 1 merica 15 do 17 K; čebula 1 kg 5 do 6 K; solata-endivija 1 komad 2 do 3 K; jabolka 1 kg 4 do 8 K; orehi 1 kg 16 do 17 K. Mleko in mlečni izdelki: Mleko 1 liter 4.50 do 5 K; surovo maslo 1 kg 55 do 60 K; sir 1 kg 9 do 10 K; smetana (kisla) 1 liter 20 K. Drugi predmeti: Brezove metle 1 komad 3 do 4 K; spleteni jerbasi 1 komad 8 do 30 K; škaf (navadne velikosti) iz smr. lesa 40 K.

g Na zadnji živinski sejem v Mariboru je bilo prignanih: 4 biki, 105 volov, 143 krav in 9 telet, vsega skupaj 261 komadov. Vzlic snežnemu metezu, ki je nenadoma zastavil isto jutro ob 5. uri in je večino kupcev in sejmarjev prestrašil in zadržal, je bila kupčija zelo živahna. Cene so bile za kilogram žive teže sledeče: voli debeli 14 do 16 K; voli srednji 12 do 14.50 K; voli plemenski 11 do 13 K; biki (klavni) 10 do 11 K; krave, debele 13 do 14 K; krave srednje 11 do 13 K; krave suhe 8 do 9 K; krave za klobasarje 7 do 8.50 K; krave dojne 13 do 15 K; krave breje 11 do 14 K; telice 13 K; teleta 15 do 16 K. Dopoldne okoli 10. ure se je vreme zvedrilo. Nek tukajšnji eksportni konzorcij je pokupil 56 komadov klavne živine. Cene so bile stalne, prodalo se je čez polovico prignane živine.

g Na zadnji svinjski sejem v Mariboru je bilo prignanih 68 plemenskih prašičev; cena je bila za kilogram žive teže okoli 28 K. Kljub mrzlemu vremenu je bil sejem živahen. Prodalo se je skoraj vse.

g Cene jabolkam v Slov. gor. se sučejo od 5 do 6 K za 1 kilogram.

g Cene v Zagrebu. Konji 10. do 15.000 K, goveja živina 10—12 K žive vage, teleta 21 K žive vage, debeli prašiči 28—30 K žive vage, mladi prašiči 120—200 K en kos, piščanci 80—90 K par, jajca 1 kos 1—1.50 K, seno 100 kg 190—200 K, otava 180—190 K, detelja 100 kg 200—220 kron.

g Trišče v Somboru. Pšenica 1000 K, nova koruza 375 do 385 K, oves okoli 300 K za 100 K.

g Cene v Novem Sadu za 100 kg: Pšenica 970—1000 K, rž 920—930 K, oves 290—320 K, ječmen 520—540 K, koruza 350—380 K, moka št. 0 1480—1520 K.

g Mesne cene na Dunaju: Goveje meso 1 kg K 200 K, svinjsko meso 260 K, telečje meso 220 K, gos (1 kg) 220 K, jajca (komad) 18—19 K.

g Ponarejeni 20 dinarski bankovci. Doslej so dognali 4 vrste ponarejenih 20 dinarskih (80 kronskih) bankovcev. Človek mora biti že skoro strokovnjak, da loči pravega od nepravega. Naj navedemo nekaj glavnih znakov, po katerih je mogoče tudi navadnemu bloveku spoznati ponarejen bankovec. Na lieu ponarejenega bankovca (to je tista stran, kjer kmet orje) skoro ni razlikovati drevja v ozadju, dočim se na pravem bankovcu dobro vidi (7 drevce). Na drugi strani bankovca se žito t. k. razločuje, ker nima sence. — Na klobuku zadnjega kmeta (drži za plug) se na pravem bankovcu razločno opažajo okrajji klobuka, na ponarejenem pa ima ta kmet nekakšno kapico brez okrajkov. Drevje v ozadju pravega bankovca se izgublja v podnožju planin, pri ponarejenem se pa jasno odraža. — Na drugih bankovcih so pa napisani slabi in nepravilno razdeljeni. Beseda »Finansija«, ki je napisana s cirilico, je napisana z enim rimskim I namesto s cirilskim (cirilski tiskani I je naš veliki tiskani n, samo da je narobe obrnjen). — Pri četrti vrsti ponarejenega bankovca je pa papir veliko svetlejši kot pa papir pravega bankovca; to začutiš, če ju otiplješ ali pa obrneš proti svetlobi ter gledaš skozi njiju. — Ko so ljudje zvedeli o ponarejenih bankovcih, so kar trumoma pribajali v Ljubljano zamenjavat. Narodno banko oblega vsaki

dan na stotine ljudi. V splošno pomirjenje naj služi dejstvo, da je pri nas ponarejenih bankovcev zelo malo, kajti med 1000 bankovci se najde k večjemu en ponarejen bankovec. Doslej so ugotovili okoli 50 ponarejenih bankovcev. Bankovci se bodo zamenjavali še ves mesec februar pri podružnicah Narodne banke, pri centrali Narodne banke v Beogradu pa do 30. aprila. Umestno bi bilo, da bi se zamenjava bankovcev poverila tudi drugim bankam in davčnim uradom po deželi. Pot v Ljubljano je v današnjih razmerah zelo draga.

g Uvoz zaklane živine v Nemčijo. Nemška vlada je dovolila uvoz zaklane živine v Nemčijo. Ker je pri nas izvoz zaklane živine dovoljen, se lahko razvije živahna trgovina, dokler je vreme dovolj mrzlo.

g Tobak za pipe. Državni monopol je dal predelati slabše vrste tobak v Bosni in Hercegovini in ves tobak iz Hrvatske, Slavonije in vojvodine v tobak za pipe, ki se bo prodal v zavojčkih po 2 K. Računa se, da bodo Hrvatska, Slavonija in Vojvodina dale okrog dva in pol milijona kg tobaka, kar bi zadostovalo za ves konzum v državi.

g Zadolžena Mažarska. Mažarska ima dosedaj 57 milijard dolga. K temu pridejo še novi krediti v znesku 17 in pol milijarde kron.

g Kolci pri mladem drevju. Ali so potrebni ali ne? Nazori so o tem različni. Neki vrtnar poroča, da še nikoli ni opazil, da bi bilo drevesce brez kolca raslo slabše od drugih, ki so imeli oporo. Samo ob potih in cestah, kjer hodijo tuji ljudje mimo, je dobra opora zavoljo varstva. V sadnem vrtu pa se nekaterim gospodarjem zdi kolcec ne samo nepotreben, ampak naravnost škodljiv. Ako drevesce močno obrežeš v kroni, ti požene krepke poganjke in listje se bolje razvije, vsled tega bo tudi njegova prehrana boljša. Vsled tega se razvijajo tudi krepke korenine, ki utrdijo drevo v zemlji. Ko se krona poveča, je tudi učinek vetra na drevesce močnejši; čim bolj pa maje veter drevo, toliko bolj se zavirajo korenine v zemlji. Kol pa škoduje drevesu, ki se pri vetru drgne ob njem in mu lahko poškoduje tudi krono. Tudi jemlje kol drevesu solnce in svetlobo. Zato je boljše kupiti toliko močnejša drevesa, kolikor bi stal kol in delo z njim, in saditi brez kolcev.

g Nova stavbinska družba. Ljubljanska kreditna banka in Jadranska banka ter Jos. Rohshändler, glavni ravnatelj falske elektrarne, so osnovali v Mariboru »Splošno stavbeno družbo«, d. d. s kapitalom 20 milijonov.

g Zvišanje cen tobaku. Monopolska uprava namerava zopet povišati cene tobaka, ker se je podražil tudi pridelek.

g Ponudba Nemčije. Nemčija je ponudila naši vladi v zameno za odškodnino, ki nam jo mora dati v blagu, 10.000 bran, ki jih ceni na 30 milijonov mark. Na ta način bi stala ena brana 3000 mark, to je nad 6000 naših kron, kar je vsekakor mnogo predrago.

g Znižavanje plač in mezd v Ameriki. V raznih ameriških podjetjih se je pričelo znižavanje plač in mezd prilužbencem in delavcem. Proti vsakemu pričakovanju

delavstvo mirno prenaša znižavanje mezd, ki znaša n. pr. v tekstilni industriji 22 odstotkov. Delavstvo samo uvideva, da je bolje, delati za nižjo plačo, nego da se zaprejo tovarne. Že doslej je v Zedinjenih državah približno tri milijone brezposelnih delavcev. S padanjem zaslužka pa padajo obenem tudi cene življenjskih potrebščin. Tako so se znižale cene kruha, mesa in oblačilnih potrebščin.

g Cene v Karlovcu za 1 kg žive vage: volov 13—18 K, krav in junic 12—15 K, telet 16—20 K, prašičev 28 do 34 K. Vsled tega ker so cene surovim kožam padle za 50 odstotkov, se je podražilo meso pri mesarjih.

g Žitni trg v Novem Sadu. Pšenica 970 do 1000 K, rž 910 do 930 K, oves 290 do 300 K, ječmen 520 do 540 K, koruza 350 do 358 K, moka nularica 14.80 do do 15.20 K za 100 kg.

g Kronskih bankovcev ne sprejemajo v Karlovcu. Banke v Karlovcu so sklenile, da ne bodo več sprejemale 1-, 2- in 10-kronskih bankovcev, ker so že popolnoma poplavljeni z njimi.

g Izkuhavanje voska. Vosek ima vedno lepo ceno, posebno pa danes, ko ga doma pre malo pridelamo, od zunaj pa ne pride. Pri nas stane 1 kg lepega čistega voska že 100 K, v Avstriji celo 300 avstr. kron, dočim si ga časih dobil po 3 K. Iz kuhanega voska iz satja, posebno iz starih voščin, je zelo zamudna reč; vedno pa ostane v voščinah še nekaj voska, ki ga sam na noben način ne moreš dobiti iz njih. Ta zadnji vosek je mogoče doseči le kemičnim potom ekstrakcije, kakršno ima v Sloveniji, v kolikor nam znano, edinole Gospodarska zveza v Ljubljani, in sicer na Viču (bivša Semanova svečarna in milarna). Mali čebelar po navadi tako-le izkuhava vosek: Satje razdrobi in ga nabaše v vrečo, ki jo dobro zaveže in dene v lonec z deževnico. Nato zavre vodo in tlači z lesenim kolcem neprestano vrečo, jo masira, toliko časa, da pride večina voska do vrha vode. Izkuhane voščine takoj postavi na solnce, da se dobro posuše in se jih ne prime plesnoba in ko jih imaš večjo množino, stopi s sosednjimi čebelarji v zvezo, da pošljete večjo množino voščin podjetju, ki razpolaga z ekstrakcijsko napravjo. Vprašajte pri Gospodarski zvezi v Ljubljani, da vam pove, kako in kaj.

g Preložitev gorske ceste v serpentine. Cesta iz Ptuj v Rogatec je znana po strmih bregu pri Ptujski gori, ki je zelo nevarna za voznike. Že v stari Avstriji se je začela nova cesta graditi v serpentinah, toda se ni dogradila. Želji prebivalstva se hoče sedaj ustreči in se bo izvedla cesta vsaj do stare ceste nazaj, in pozneje pa odtod na vrh.

g Izvoz lesa. Minister za šume in rude je izdal naredbo, ki regulira sekanje drv in izvoz lesa za kurjavo. Računajo, da bodo lahko izvozili drv za eno milijardo dinarjev.

g Na mnoga vprašanja glede posojil bivše Avstro-Ogrske objavlja generalno ravnateljstvo državnih dolgov. Po členu 206 mirovne pogodbe z Avstrijo in členu 188 mirovne pogodbe z Madžarsko naša država ni prevzela in tudi ne priznava nikakih obveznosti glede podpisovanja in

aekdo drugi, oni, ki ga je danes okoli polnoči poklical v hišo revščine, koščeni mož s koso. Albert takoj vidi: ta človek umira. Silni, trdi gnus pred morilecno slabotno nedolžnosti, ki ga je doslej imel popolnoma v oblasti, premagala apostolska volja, v zadnji uri rešiti za Boga in njegovo kraljestvo tudi to tako globoko padlo in omadeževano dušo, kakor je pred mnogimi dnevi rešil dušo brezbožnega Florina.

Albert je svojo suho postavo sklonil nad umirajočega in je počasi, glasno in razločno, rekel:

»Henrik Hendel, duhovnik je tukaj. Ta-le mož mi je rekel, da hoče prejeti katoliški zakrament. Je-li to res?« Umirajoči mladenič je odprl svoje oči. Smrt gre iz njih, brez barve so. Toda spoznal je meniha Alberta. Nemirno se je po svilnati odeji premikala sem ter tja njegova roka in okoli brezbarvenih ustnih mu je priigrala sled kljubovalnosti. Toda hitro je minila, in na duhovnikovo vprašanje je odgovoril slabotno, toda razločno: »Da... želim... ga... prejeti.« Torej je res? V Albertovi duši vstaja začudenje in radost. In vedel je, to je devica Štefana, in nihče drugi. In bila je. Ona, le ona je vzbudila v umirajočem srcu, ki jo je nekdanj nadvse ljubilo, hrepenenje po svetem kruhu, ki so ga nekoč v velikonočni noči njene nežne roke nesle h kužnemu možu...

»Hvala Bogu,« je globoko rekel duhovnik. — V Loretu naj bi bil molil za fantovo izpreobrnjenje, in rekel je Štefani, to se ne bo nikdar zgodilo. In sedaj se godi.

»Toda, da moreš prejeti naš zakrament,« je rekel, spustivši se na eno koleno, da ga umirajoči more dobro umeti, »moraš najprej izpovedati katoliško veroizpoved.«

In zopet so se kalvinskemu fantu zgenile mečaste obrvi in umirajoče ustnice. Res je že dolgo zorel za katoliško vero, ne da bi se bil sam tega zavedel. Danes pa, ko je čul o junaškem činu ljubezni deklice, ki jo je tako kruto umoril, je zmagala v njem Štefanina vera. Pa vendar... odpovedati se očetovi in materini veri... pred menihom... to je težko... njemu, ki mu je zvestoba nadvse... to je trdo... zelo trdo in težko.

Nekoliko je dvignil glavo, temen, vprašujoč pogled, poln sramu in muke je zadel duhovnika:

»Dobro vem — toda, menih — moja mati — je bila evangelijska... svojo mater hočem zopet videti, kadar umriem!«

O, hudič, dobro predeš svojo mrežo, toda, duša, ti si vendar moja, je mislil Albert. In rekel je glasno in razločno: »Kaj je oče, kaj mati nasproti Bogu, njegovi volji in kraljestvu božjemu? Ako je bil Bog tvojji materi milostljiv, jo boš zopet našel v nebesih, kamor vodi samo pot katoliške vere, ako pa ne — potem ne smeš želeči, da bi bil ž njo združen.«

Umirajoči je kvišku dvignil ugasujoče oči:

»Duhovnik, vem, da je pri Bogu.« Potem je rekel trudno in s slabotnim glasom, medtem ko se je na ustnih prikazala rdeča lisa krvi:

»Dobro, storil bom, kar moram, da izpovem vero... svete... umrle... device.«

Zopet je rekel Albert: »Hvala Bogu.« Potem se je obrnil k nemu izmed mož: »Pripnite prižgano svečo.« Ob pasu je imel usnjato torbo, v kateri je imel vse za pot potrebno, tudi katoliški obrednik je bil notri. Potegnil ga je iz žepa, možje pa so mu prinesli gorečo svečo. V tem hipu je bilo čuti zgoraj v hiši močno gibanje, tudi spodaj na cesti je sem ter tja valovalo morje ljudi, ker se je razvedelo, da je menih notri pri morilcu, na katerem so strelci pregodaj dovršili rabljevo opravilo, in ga izpreobrača.

Albert se pa niti najmanj ni menil za hrup, ki je divjal okoli molčeče smrtne sobe. Vzel je v roko umirajočega. Pri tem ga je obšlo čudno čustvo, ker to je bila roka, ki je prebodla pobožno deklico, bila je fina in lepa, kakor bi bila izrezana iz slonove kosti, in je bila okrašena s pisanimi dragimi kamni.

(Dalje.)

Književnost.

L. Poulin: Na poti v večnost. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Stane vezana 26 K. »To je knjiga,« mi je dejal prijatelj, »ki sem jo z ljubeznijo bral, ki jo s skrbečo ljubeznijo hranim in jo vedno znova z veseljem prebiram.« — So namreč trenutki, prijetni in srečni in resni trenutki, ko se duša zbere in se srce pogloblja vase in preudarja preteklost, ter gleda v prihodnost in se nenadoma zave, da je pot do tistega dneva, ki ga ne pove nobena pratka, vedno krajša. Mordr že sluti konec, ali že celo vidi mogočni portal, ki se vane skozenj sleherni dan tisoči in tisoči: jednokleno krepkih mož, nežnih deklic, cvetočih dečkov, ljubkih otrok, ljubečih in ljubljenih žena in onemoglih starčkov. V takih trenutkih se gabi človeku vse vsakdanje, neodoljivo zahrepeni po resnici-vodnici, ki vodi varno po tej poti, ki je še nihče ni dvakrat prehodil. In taka vodnica je knjiga: »Na poti v večnost«. Kakor lepa pesem se glase njene besede, tiho in šepetaje ti govore o večnolepih resnicah in z ostro in resno besedo svari in opominja, da se človekovo srce oklene — hčerke resnice — čednosti in kreposti. Kakor odmev cele pesmi o življenju pa zadoni na koncu knjige vabeč in proseč klic k zaupanju in veri Vanj, ki nam je vse to obljubil in je zvest in pravičen, da nam bo vse to tudi dal. Kdorkoli si, ki to čitaš, vzemi in beri — rečem ti — ne boš se kesal.

Fr. Ks. Steržaj: Getzemani in Golgata. Šola ponižnosti, pokorščine in ljubezni do smrti. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Stane vez. v rdečo obrezo 26 K. — Zopet se nam bliža postni čas. Mnogi mislijo, da je dovolj, da se pač gotove dni v postu zdrže mesa in mesnih jedil, opravijo svojo velikonočno dolžnost in s tem je opravljeno vse. Pa to ni res. Je sicer to katoliška dolžnost, toda je le neko zunanje katoličanstvo, o katerem srce malo ali nič ne ve. Koliko pa je ljudi, ki se zavedajo, kaj pravzaprav hoče sveta Cerkev doseči pri vernikih z vsakoletnim postnim časom. In zakaj? Zato ker jim manjka tistega, kar katoličana šele dela pravega katoličana, manjka jim čutenja s Cerkvijo. Kdor živi in čuti s katoliško Cerkvijo, bo ne samo na zunaj prisostvoval njenim obredom, ampak bo skušal vmisлити se tudi v duha postnega časa. Sv. Cerkev hoče tedaj vernike spomniti na največjo ljubezen, ki nam jo je Boga pokazal s tem, da je za nas trpel in umrl in tako obuditi hvaležnost in ljubezen do Boga. Predpogoj tega pa je, da se človek zatopi v trpljenje Kristusovo, ker le tako more spoznati vso veličino božje ljubezni do nas. Najboljši kažipot za vse, za tiste, ki že znajo premišljevat, da si znova počive duha ljubezni in hvaležnosti do Krista, kakor tudi za tiste, ki se še niso privadili, čutiti s Cerkvijo, je ravno imenovani molitvenik: Getzemani in Golgata, ki ga toplo priporočamo.

Žuč Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elza-Fluida in odpravljeno so bolečine! 6 dvojnatih ali dve veliki specialni steklenici 42 kron. Državna trošarina posebej. Fellerjev Elza mentolni črtik en komad 12 kron.

Želodec vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 18 kron. Pravi balzam 12 steklenic 72 kron. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 20 kron. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller. Stubica donja Elsatrg št. 16, Hrvatska. C.

Prvovrstna delniška družba v Čehoslovaški republiki, ki izdeluje parne lokomobile, bencinske motorje, trijerje na nafto, mlatilnice z dvojnimi čistilom, stiskalnice za slamo, elevatorje, trosilce za čilski soliter, drobilnike čilskega solitra, odda

samozastopstvo za Jugoslavijo

prvovrstni firmi, ki more tvornico reprezentirati. Cenj. ponudbe pod šifro: »Export erstklassiger landwirtschaftlicher Maschinen 5766« na anončno ekspedicijsko Píras Akt. Ges. Praga II. Jindřichská 18.

Večna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljše in najceneje.

Modna in manufakturna trgovina

»Pri Ivanki«
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

prilporoča svoje veliko zalogo raznega blaga, kakor sukno in žamet za moške, svilo in volneno za ženske obleke, hlače, modro kotenino, cefirje, oxforde, rujavo in belo kotenino, kotenino z rjuhe, cvilih za postelje, raznovrstne odeje, različne barhente, volnene in svilene robce, nogavice in sukanec, ter drugo, po najnižji ceni.

Ponudite ose neporabno zlato in srebro star denar, tuiarje, srebrnike, zlatnike itd. ker vam ose to leži doma v shrambi brezobrestno, terdki

I. Augustin,
Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Kdor potuje v Ameriko

ali kam drugam, in rabi popotno košaro, jo dobi pri meni, je domač izdelek, najboljše kakovosti in najceneje.

Anton Merhar, — pieterski mojster, —
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 22.

Cenovnik je izšel, ter ga pošiljamo zastonj. Pišite ponj. Trgovina s semení SEVER & Komp. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12.

Podpisani naznanjam, da imam

TRGOVINO Z KLOBUKI

v Novem mestu na glavnem trgu vsaki dan odprto in cene današnjemu času primerne tako nizke, kakor nikjer drugje kar se lahko vsakdo prepriča če rabi klobuk. V zalogi imam vsakovrstne klobuke.

Ivan Šmalc mlajši.

Malo bakreni kotel za žganjekuho, 39 l je rabljen radi preseljivte v Ameriko po nizki ceni na prodaj. Janez Orehek, posestnik na Viru pri Domžalah.

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje prilporoča Igu. Vok, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Poroč. prstani
Double verižice
Sienske ure
Bučlike
Že-ne ure
Uhani
Najstarejša Irgevinova ur, zlatnine in srebrnine
F. ČUDEN
LIUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevajte ponudbe!

Nekaj za Vas!

Racionalno negovanje lepote.

Hočete li obras in roke racionalno negovati, pege, mozolce odstraniti, bradavo zožiti mladostno in prono napraviti, uporabite Fellerjevo pravo Elsa-obrazno in kožo-obvarujočo pomado i veliki porcelanski lonček 15- K. Elsa sošaleta umivalno pastilo i škatljica 10-30 K. Pomada za ustnice 2- in 4- K.

Ideal vseh ml

je Fellerjevo Elsa lilino mlečno milo 19- K. Tekoče lilino milo 12- in 13- K. Najljubši Glycerin 6- in 20- K. Vazelin 2- 3- 7- in 12- K. Neškodljivi puder za obraz v vrečkah po 5- K. Barvilo rdeče za obraz 10 pišem 20- K.

Puder gospe, katere se v to razume

je pravi dr. Klugerjev Hega-puder, bel, rosa, velike elegantne škatlice 24- K.

Kurja očesa

bradavice, trdo kožo, odpravljata brzo in temeljito Fellerjev turistovski oblii „Elsa“ v škatljah po 5- K in 7-30 K in Fellerjeva turistovska tinktura steklenica 10- K.

Finl parfemi

francoski, originalne steklenice 40- K in 10- K. Sachet (ovitek dišućega praška za perilo) 8- K.

Kaj se vsak dan potrebuje?

Angleški oblii 2- K. Ly-sotorm 20- K. Popolni Irrigator najboljši 150- K. Pravi Lysol 30- K. Katra 2- K. Katrno kroglice 5- K. Arnika 6- K in 20- K. Po smrekovem gošdu dišedi parfem za soba 35- K. Konjak 30- K. Malinov sok 30- K. Kina šeleno vino 30- K. Esenc za rum 7- in 12- K. Klineški čaj na tehtnici od 3- K naprej.

Pri vprašanjih

naj se prilože poštna znamke za odgovor.

Prvovrstno naravno negovanje las.

Rast las napreduje, kožo na glavi krepča, pleto in prazno osivelost preprečuje elioterjeva prava Tannokina pomada za rast las. i veliki porcelanski lonček 15- K. Močno katranovo milo za glavo 14- K. Ogrska pomada za brke po 6- in 8- K. Neškodljiva olja za lase, orehovo olje mala steklenica 6- K, velika 20- K. Schampun za umivanje las 4- K.

Najmočnejše francosko žganje

najdišča predvoljna roba, manjša steklenica 15- K, velika 25- K. Elsa Kolonska voda v steklenicah 7- in 35- K.

Proti potanju telesa

deluje zanesljivo Fellerjev Elsa sipalni prašek i škatljica 10-30 K.

Kaj je „Elsa Fluid“ to zna vsaki!

6 dvojnatih ali 3 spoznajni steklenici 42- K.

Za usta in zobe!

Hega zobni prašek s kisikom, i škatljica 20- K. Dr. Heiderjev zobni prašek i škatlja 6- K. Elsa voda za usta 20- K, sobne krtiščice od 20- K naprej.

Proti mrčesom

kakor muha, bolha, stenice, ruši, zanesljivo in temeljito deluje Elsa mrčesni prah, velika škatlja 15- K. Tinktura sopor stenica 50- K. Naphtalin od 7- K naprej.

Miši in podgane!

Mišji strup 8- K. Strup sopor podgane 8- K in 10- K.

Omot in poštnina

se računa posebej, toda najceneje. Čim več se na enkrat naroči, tem manj draže stroški to robo.

I. Naročila se adresirajo na:
EVGEN V. FELLER, lekarna,
Stubica donja, Elsatrg 18. Hrvatska.

Svarilo! Dotične, ki raznašajo slabe govornice o meni, opozorjam, naj to opuste, sicer bom sodnijsko proti njim postopal, ker so mi imena dobro znana.
Frauc Bepalec v Kamniku.

Brinje rdeče, prvovrstno blago se dobi pri **Fran Pogačniku v Ljubljani** Dunajska cesta 36.

Malo **bakreni kotel** za zganjekuho, 391 je rabljen radi preselitve v Ameriko po nizki ceni na prodaj. **Janez Orehek**, posestnik na Viru pri Domžalah.

Pohišstvo

domaćena izdelka v vseh modernih slogih, zlasti iz trdega in tudi iz mehkega lesa, vedno v zalogi. Izvr-ujejo se tudi vsa stavbna mizarstva dela. Tvorilca lesenih podplatov itd. Solidno delo! Cene zmerno! **FRAN ŠKAFAR**, strojno mizarstvo s parno silo v Ljubljani, Rimska cesta šte. 15.

Družba „IMPBX“
Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

klavno živino in prašiče

po najvišji ceni.

Mlatilnice

poljedelski stroji za ročni in vrtilni pogon, vratila, čistilnice, slamoreznice za pogon na roko in silo, sadne in vinske stikalnice, sadne mlina, brzoparilnice, bakrene (kufrane) kotle za zganjekuho in druge stroje ima vedno v veliki izbiri lastnica po umrlem soprogu

Francu Hitti, Ljubljana, Sv. Martina c. 2.
Edna zaloga poljedelskih strojev tvornice Umrath & Komp.

Agitirajte za „Domoljuba“

Anton Kunstek Ljubljana, Kopitarjeva ul. 4,
priporoča svojo veliko zalogo
usnja in čevlj. potrebščin
na drobno in debelo.

Tovarna
JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Sejenburgova ul. 4.
PODRUŽNICE: **MARIBOR** Gosposka ul. 38. **NOVO MESTO** Glavni trg. **KOČEVJE** stev. 39.
Barva vsakovrstno blago. Kemično čisti obleke. Svetlolika ovratnike, za-pestnice in srajce.

Dobro kuharico po mogočnosti vdovo srednjih let, išče katoliški župnik v okolici Vukovara (Srem). Ponudbe na anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana.

Preklit.

Jožefa Kos, šivilja v Novem mestu, preklitujem vse zalitve, ki sem jih v svojem pismu od 6. decembra 1920 pisala g. p. Pavlu Potočniku, sedaj v frančiškanskem samostanu v Marji Nazaretu pri Mozirju ter sem hvaležna, da je odstopil od kazenskega postopanja proti meni.

Novomesto, dne 28. januarja 1921.

Jožefa Kos.

Mišna ob enem pestujaja za pospravljane 3 sob in 3 otroci. Zelim dobiti dobro in pametno osebo, katere je bila že dalj časa v takšni službi pri boljši družini, da je sposobna, pridna, postena ter da skrbi na snago in red. Vstop takoj, plača dobra po dogovoru. Pismene ponudbe je poslati na: **Poštni predal št. 27, Ljubljana.**

Proda se radi opustitve čebelarstva razno

čebelarstvo orodje, več praznih penjev kranjčev Gerstung in Kundschak. Cena po dogovoru. Poizve se v trgovini Dunajska cesta 10, Ljubljana.

Črno laško brinje in suhe silve

oddaja tvrdka Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta šte. 3.

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kotl proti poljskim mišim 12 K, za podgane in miši 12 K, za ščurke, posebne močne viste 20 K, posebno močna tinktura za stenice 12 K, uničevalec moljev 10 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perila 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjadi (unič. rastl.) 10 K, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 14 K.

Pošlja po povzetju Zavod za eksport: **M. JUNKER**, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

ERJAVEC & TURK
: TRGOVINA Z ŽELEZNIHO :
pri „ZLATI LOPATI“ preje **Hammerschmidt (Mühlstein)** Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7, — nasproti Križanske cerkve. — Zaloga cementa.